

**T.C.
SİİRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARISINI
ARTIRMADA MASAL VE DRAMA İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ
UYGULAMALARIN ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aykut NARİN

Danışman Doç. Dr. Erhan AKIN

SİİRT-2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR.....	VI
ŞEKİLLER	VII
TABLolar.....	VIII
ÖN SÖZ	IX
TEŞEKKÜR	X
GİRİŞ.....	1
I. PROBLEM DURUMU	1
II. ÇALIŞMANIN AMACI	4
III. PROBLEM CÜMLESİ.....	4
IV. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	4
V. HİPOTEZLER	5
VI. SINIRLILIKLAR	5
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
1.1. MASAL	6
1.1.1. Masalların Ortaya Çıkışı	7
1.1.2. Masalların Özellikleri	8
1.1.3. Masal Motifleri	10
1.1.4. Masalların Eğitimde Kullanımı	10
1.2. DRAMA	11
1.2.1. Yaratıcı Dramanın Genel Özellikleri.....	11
1.2.2. Yaratıcı Dramanın Temel Öğeleri	12
1.2.2.1. Drama Eğitmeni.....	12
1.2.2.2. Grup	13
1.2.2.3. Mekân (Ortam)	14
1.2.2.4. Konu	14
1.2.3. Yaratıcı Dramanın Aşamaları	15
1.2.3.1. Isınma – Hazırlık	15
1.2.3.2. Canlandırma.....	15

1.2.3.3. Değerlendirme	16
1.2.4. Dramanın Öğretim Yöntemi Olarak Kullanımı.....	16
1.3. MASAL VE DRAMANIN BİRLİKTE KULLANILDIĞI ÇALIŞMALAR	
17	
İKİNCİ BÖLÜM	22
2. YÖNTEM.....	22
2.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ	22
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	23
2.3. İŞLEM	23
2.4. ARAŞTIRMANIN ETİĞİ	24
2.5. ARAŞTIRMACININ ROLÜ	24
2.6. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ.....	24
2.7. ARAŞTIRMADA KULLANILAN MASALLAR.....	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	40
3. BULGULAR VE YORUM	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	45
4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	45
4.1. SONUÇ.....	45
4.2. TARTIŞMA	46
4.3. ÖNERİLER.....	49
KAYNAKÇA	50
EKLER	58
Ek 1. Masal 1: Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu	58
Ek 2. Masal 2:Kitaptaki Macera	61
Ek 3. Masal 3:Karagöz ve Hacivat Denizde	66
Ek 4. Masal 4:Keloğlan ve Arkadaşları – Hayalet Madenci	69
Ek 5. Testler.....	72
Ek 6. İzinler	77

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYI
ARTIRILMASINDA MASAL VE DRAMA İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ
UYGULAMALARIN ETKİSİ

Aykut NARİN

Danışman: Doç. Dr. Erhan AKIN

2022, Sayfa: 89

Jüri: Prof. Dr. Cahit EPÇAÇAN

Doç. Dr. Erhan AKIN

Doç. Dr. Bünyamin SARIKAYA

İnsan yaşantısındaki değişiklikler hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da birtakım yenilikleri zorunlu kılmaktadır. Masal ya da dramanın ders anlatımında kullanılmasına yönelik çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Ancak ikisinin birlikte kullanımının ilkokul öğrencilerindeki akademik başarıya etkisinin araştırıldığı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma ilkokul 4.sınıf öğrencilerinde akademik başarının artırılmasında masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamaların etkisinin incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışma Gaziantep ilindeki bir devlet okulunda 4. Sınıfta bulunan denk hazırbulunuşluk seviyesindeki iki gruba yürütülmüş ve araştırmada deneysel desen kullanılmıştır. Ön test ile belirlenen denk bilgi birikimindeki iki grup, deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubuna masal ve drama ile zenginleştirilmiş ders planı uygulanırken kontrol grubuna geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle ders anlatımı yapılmıştır. Gerçekleştirilen ders anlatımlarının ardından gruplara son test uygulanmış ve sonuçlar SPSS programında incelenerek raporlanmıştır.

Sonuç olarak masal ve drama etkinlikleriyle zenginleştirilmiş ders anlatımının yapıldığı deney grubunda geleneksel yöntemlerle ders anlatımı yapılan gruba göre ders başarısının anlamlı şekilde daha yüksek çıktığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Masal, drama, akademik başarı

ABSTRACT**MASTER’S THESIS****THE EFFECT OF APPLICATIONS ENHANCED WITH FAIRY AND DRAMA
ON INCREASING ACADEMIC SUCCESS OF PRIMARY SCHOOL 4TH
GRADE STUDENTS****Aykut NARİN****Thesis Advisor: Assoc. Prof. Erhan AKIN****2022, Page: 89****Jury: Prof. Cahit EPÇAÇAN****Assoc. Prof. Erhan AKIN****Assoc. Prof. Bünyamin SARIKAYA**

Changes in human life necessitate some innovations in the field of education as well as in all areas of life. There are many studies on the use of fairy tales or drama in teaching. However, there is no study investigating the effect of using both together on academic achievement in primary school students. This study aims to examine the effect of applications enriched with fairy tales and drama in increasing the academic achievement of 4th grade primary school students. The study was carried out with two groups at the same level of readiness in the 4th grade of a public school in Gaziantep and an experimental design was used in the research. The two groups with equivalent knowledge determined by the pre-test were determined as the experimental and control groups. While the lesson plan enriched with fairy tales and drama was applied to the experimental group, the control group was taught with traditional teaching methods and techniques. After the lectures, a post-test was applied to the groups and the results were analyzed and reported in the SPSS program.

As a result, it was determined that the success of the lesson was significantly higher in the experimental group in which the lesson was enriched with fairy tale and drama activities compared to the group in which the lesson was taught with traditional methods.

Key Words: Tale, drama, academic success

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
s.	: Sayfa No
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

ŞEKİLLER

Şekil 2.1 5 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	29
Şekil 2.2 4 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	30
Şekil 2.3 3 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	31
Şekil 2.4 2 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	32
Şekil 2.5 1 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	33
Şekil 2.6 0 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.....	34

TABLOLAR

Tablo 2.1 Ön Test – Son Test Kontrol Gruplu Desen.....	22
Tablo 2.2 Deney ve Kontrol Grubuna Ait Puanlarının Normallik Varsayımları.....	25
Tablo 2.3 Deney ve Kontrol Grubuna Ait Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	26
Tablo 2.4 Eğitim Yapılan Kazanımlar	27
Tablo 2.5 Dereceli Puanlama Anahtarı	28
Tablo 2.6 Derslerde Uygulanan Masallar	35
Tablo 3.1 Deney ve Kontrol Grubunun Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	40
Tablo 3.2 Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	41
Tablo 3.3 Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	42
Tablo 3.4 Deney ve Kontrol Grubunun Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	43

ÖN SÖZ

Her yaş grubuna hitap eden bir tür olan masalların ders anlatımında da kullanılabileceğine yönelik çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar masalların çocuklarda ilgi uyandırıcı etkisi sayesinde derslerde kullanıldığında başarıyı artıracağını ortaya koymaktadır. Masalların etkililiğinin artırılması masallarda geçen olayların öğrenciler tarafından canlandırılması yoluyla mümkün olabilir. Yine bu noktada son yıllarda derslerde sıklıkla kullanılmakta olan bir yöntem – drama – kullanılabilir. Bu fikirden yola çıkılarak yapılan bu çalışmada amaç çocuklarda ilgi ve istek uyandıran iki farklı uygulamanın – masal ve dramanın – birlikte kullanılması ve birbirlerinden güç alarak etkililiği artırmasıdır.

Masalların büyüleyici gücü yüzyıllardır süregelen bir gerçektir. Masallar insanlık tarihi boyunca var olmuş ve olmaya da devam edecektir. Masalların drama yardımıyla derslerde canlandırılması, derslere uygun konularda tasarlanmış masalların öğrencilerle buluşturulması eğitim ortamına renk katacaktır.

İnsan büyüdükçe daha az hayal kurmaktadır ya da hayallerine sınırlamalar koymaktadır. Oysa çocuklar dünyayı uçsuz bucaksız hayal dünyaları ile şekillendirirler, onların hayallerinin sınırı yoktur. Merak dolu gözleri hayatı yetişkinlerden çok daha farklı algılar. Dolayısıyla onlara verilecek eğitim öğretimin farklı şekillerde tasarlanması ufuklarını genişletecektir.

Bu çalışmada çocuklara hayal dünyalarının kapılarını açık tutarak öğrenmeleri için renkli dersler tasarlanması noktasında bir farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

TEŞEKKÜR

Araştırmamın her aşamasında, lisansüstü eğitimim boyunca olduğu gibi, bana destek veren; beni akademik kariyer yolunda sürekli ilerlemek için yüreklendiren; ufkumun sınırlarını zorlamam için yol gösteren kıymetli danışmanım sayın Doç. Dr. Erhan AKIN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarımnda beni her zaman destekleyen, sabırla ve özenle tüm bilgi birikimini paylaşan, ne zaman ihtiyaç duysam yanımda olup yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Uzm. Psk. Dan. Oğuzhan YILDIRIM’a teşekkürü borç bilirim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca maddi manevi destekleriyle ve emekleriyle yanımda olan annem Şahine NARİN, babam Alim NARİN, kardeşim Rıdvan NARİN’e; bütün çalışmalarımnda yanımda olan, beni cesaretlendiren ve her zaman her koşulda başaracağıma inanan kıymetli yol arkadaşım – eşim Yüksel NARİN’e ve biricik kızım Betül Lina NARİN’e şükranlarımı sunuyorum.

Aykut NARİN

Siirt, 2022

GİRİŞ

Araştırmanın giriş bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, problem cümlesi, hipotezler ve sınırlılıklar yer almaktadır.

Her bireyin hayatında yer etmiş, unutamadığı en az bir masal vardır. Çünkü insan doğduğu andan itibaren edebi eserlerle, yazılı-sözlü anlatımla, dilin zenginlikleriyle ilk önce masallar sayesinde tanışır. Masallarla başlayan edebiyat serüveni bireylerin uçsuz bucaksız hayal dünyalarının gelişimine katkı sağlar. Albert Einstein masalların önemini şu şekilde vurgulamıştır: *“Eğer çocuklarınızın zeki olmasını istiyorsanız, onlara masal okuyun. Eğer onların daha zeki olmasını istiyorsanız daha fazla masal okuyun.”* Buradan hareketle zekânın sınırlarını zorlayan ve onu geliştiren en önemli etkenlerden biri olarak masallar görülebilir.

Her masal, muhtevası gereği içerisinde bir mesaj, öğüt, karşıya verilme istenen bir düşünce içerir. Bu noktada aslında masallar bireyleri eğitmek ve onları bilgilendirmek içindir. Bu bilgilendirmeyi yaparken de iletiyi salt bilgilendirme metni şeklinde vermez, dolaylı olarak kişinin anlamasına olanak sunar. Masalı dinleyen her bireyin oradan payına düşeni alması beklenir. Bunu da ifade ederken masal sonu tekerlemelerinden faydalanılabilmektedir.

“Gökten üç elma düşmüş... Biri A kahramanın başına, biri B kahramanın başına, biri de bu masalı dinleyenlerin başına...” Buna benzer tekerlemelerle masal bitirilirken gökten düşen elmalar herkese ayrı ayrı düşmektedir. Buradan da masaldan çıkarılacak sonucun ya da dersin her dinleyen için farklı şekillerde olabileceği anlaşılabilir. Masallar dinleyiciye sadece bir konuda öğüt vermeyebilir. Dolayısıyla herkes dinlediklerinde kendinden bir şeyler bulabilir. Bir masalın içinde bazı dinleyiciler için yardımseverliğin önemi ön planda iken bazı dinleyiciler için yalan söylemenin ne kadar yanlış olduğu ön planda olabilir. Herkesin başına düşen elmadan kendi ihtiyacına göre nasibini alması durumu da bu düşünceyi destekler niteliktedir.

I. PROBLEM DURUMU

İlkokul dördüncü sınıfta ilk üç sınıfa göre ders içerikleri ve kazanımları daha kapsamlı ve karmaşıktır. Bu sebeple öğrenciler bu kazanımları edinmede ve akademik

başarılarını artırma noktasında zorlanmaktadır. Okula ilk başladığı andan itibaren çocuklara derslerde masallar da birer öğretim aracı olarak sunulmaktadır. Ancak bu masallar genellikle okuma metni olarak seçilen bir metnin türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğrudan masal üzerinden ders anlatımı yapılması fikri de öğrenciler için ilgi çekici olabilir. Çünkü hangi yaşta olursa olsun çocuklar için masallar ilgi çekici ve merak uyandırıcı olmuştur. Bu ilgi ve merak duygusu masal için üst seviyelerde iken, ders konularının masallar içerisinde verilmesi öğrencilerde akademik başarı açısından verimliliği artırabilir. Bunun yanında bir de masallarda gerçekleşen bazı olayların öğrenciler tarafından drama teknikleriyle canlandırılması sağlanırsa öğretimde birçok zekâ alanının birden aktif kullanılması sayesinde öğrenmelerdeki kalıcılık artabilir. Dolayısıyla böyle bakıldığında drama ve masal birbirini tamamlayıcı bir rol üstlenerek derslerde akademik başarının artırılmasına katkı sunacak şekilde kullanılabilir. Çünkü Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramına göre çocuklarda farklı zekâ alanları bulunmaktadır. Her çocuğun öğrenme şekli bu zekâ alanlarından hangisinin baskın olduğuyula ilişkilidir. Çoklu Zekâ Kuramındaki zekâ türleri şu şekildedir (Gardner, 1993):

- **Bedensel – Kinestetik Zekâ:** Bazı bireyler vücutlarını aktif olarak kullandıklarında daha iyi öğrenmektedir. Böyle bireyler için hareket etmek ve dolayısıyla harekete dayalı çalışmalar ve etkinlikler çok daha ilgi çekicidir.

- **Kişilerarası Sosyal Zekâ:** Sosyal bir çevre içerisinde daha iyi öğrenen bireyler olabilmektedir. Sosyal ve kişilerarası zekânın üstün olduğu bireyler grup çalışmalarında ve işbirlikli öğrenme ortamlarında daha iyi öğrenmektedir.

- **Doğacı Zekâ:** Bazı bireyler kapalı sınıf ortamlarından ziyade açık havada ve doğaya karışmış vaziyette iken doğadan aldıkları güçle daha iyi öğrenebilmektedir.

- **Görsel – Uzamsal Zekâ:** Görsel zekâsı daha baskın olan bireyler için gördükleri herhangi bir şeyde ilk önemli olan şey onun şekilsel özellikleridir. Görsellerle zenginleştirilmiş materyaller görsel ve uzamsal zekâsı baskın bireylerde faydalı olabilir.

- **Sözel – Dilsel Zekâ:** Sözel dilsel zekâsı baskın olan bireyler daha çok kendilerini ifade etmede ve karşıyı anlamada sözlü ifadelerin olmasını tercih ederler.

- **Matematiksel – Mantıksal Zekâ:** Sayılarla arası iyi olan bireyler hayatın içerisinde de ihtiyaç duyduklarında problemlerin çözümünde sayıları kullanmayı tercih

ederler. Olaylara mantık çerçevesinden bakarlar, sınırları ve kuralları nettir. Öğrenirken de sayısal beceri gerektiren yollardan faydalanmaları öğretimde verimliliğin artırılmasını sağlayabilir.

- **Kişisel – Öze Dönük Zekâ:** Bireyin kendi öğrenme sürecini yönetebilmesi, yapabileceklerinin farkında olması ve yeterliliklerinin ve sınırlılıklarının farkında olmasına yönelik zekâ türüdür.

- **Müziksel – Ritmik Zekâ:** Müziğe olan ilgi sayesinde bir çalgı aleti çalabilme yeteneği... Bu zekâ türünün baskın olduğu bireyler notalara ve hayatın ritmine ilgili olmaktadır. Dolayısıyla öğrenmelerinde müzikle desteklenmiş uygulamalar öğrenmeyi kolaylaştırabilir.

Masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamalarla dersin işlenmesi çocuklara bu zekâ alanlarından birçoğunu aktif olarak kullanma olanağı sunar. Bu sayede aynı derste birçok zekâ alanına dokunulmuş olur ve öğrenmeler daha anlamlı hale gelebilir. Drama uygulamaları sırasında bedensel hareketler yapıldığından “bedensel – kinestetik zekâ”, yapılan uygulamalar grupla yapıldığı için “kişilerarası – sosyal zekâ” aktif biçimde kullanılabilir. Yapılacak uygulamaların okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilmesi sağlanabilirse “doğacı zekâ”, masala dair çalışmalarda görsellerden faydalanılması sayesinde “görsel – uzamsal zekâ” desteklenmiş olacaktır. Masalın anlatımı yapılırken sözlü anlatım kullanıldığından ve drama uygulamalarındaki canlandırma bölümlerinde öğrencilerin de kendilerini sözlü ifade etmeleri söz konusu olacağından “sözel – dilsel zekâyâ” sahip bireylerin öğrenmeleri kolaylaşabilir. Yine yapılan drama ve masal çalışmaları esnasında öğrenciler yer yer; “Ben olsam ne yapardım? Sorunların üstesinden gelmek için neleri uygulamam gerekirdi?” sorularını kendilerine sorarak “kişisel - öze dönük zekalarını” çalıştırmakta ve empati becerilerini geliştirmektedirler. Masallarda gerçeküstü olayların anlatımındaki abartılı ve sıra dışı ölçülerin kullanımına şahit olan bireylerde “matematiksel – mantıksal zekâ” aktif biçimde kullanılırken; drama ve masal etkinliklerinin bazılarında uygulanabilen şarkılı uygulamalar sayesinde öğrencilerde “müziksel – ritmik zekâ” kullanılabilir.

Tüm bunlar göstermektedir ki; masal ve drama ile zenginleştirilmiş ders çalışmaları gerek öğrencileri merkeze alma noktasında gerekse Çoklu Zekâ Kuramındaki tüm zekâ alanlarının aktif kullanılmasıyla çok önemli bir uygulama

olabilir. Böylece farklı zekâ alanına sahip öğrencilerin öğrenmede yaşayabilecekleri olumsuzluklar karşısında masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamalar etkili birer araç olarak kullanılabilir.

II. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı masal ve drama ile zenginleştirilmiş ders etkinliklerinin 4. sınıf öğrencilerinde akademik başarıya olan etkisinin incelenmesidir. Masalların büyüleyici gücü sayesinde birçok alanda kullanıldığı bilinmektedir. Hayal kurma becerisinin sınırsız olduğu ilkökul çağlarında masallara olan ilginin ders anlatımlarında kullanılması fikrinden yola çıkılarak yapılan bu çalışmada masal içerisinde uygulanan drama etkinlikleriyle masalların daha da renklendirilmesi hedeflenmiştir.

Çalışmanın bir diğer amacı da sözlü kültürümüzün en önemli türlerinden biri olan masallara drama çerçevesinden geçirilmiş yeni bir bakış açısı kazandırmak ve bu iki alanın birbiriyle olan uyumuna dair farkındalık oluşturmaktır.

III. PROBLEM CÜMLESİ

Masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamaların ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinde akademik başarıya etkisi nedir?

IV. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Her şeyin gelişim ve değişim gösterdiği günümüzde özellikle ilkökul çağındaki çocukların eğitim öğretime dair yeni yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu bağlamda bu çalışma ders anlatımının geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerle yapılmasına bir alternatif sunmaktadır. Yapılan çalışmada öğrencilerin merkeze alınması ve sürecin tamamında öğrenme faaliyetlerine aktif olarak katılması sağlanmaktadır. Derslere katılan ve öğrendiklerini içselleştiren öğrenciler öğrendikleri bilgilerde kalıcılığı yakalayabilir.

Drama uygulamaları sayesinde hayatta karşılaşılabilecek olay ve durumlara karşı neler yapılması gerektiğine dair doğaçlama reaksiyonlar gösterme durumu söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla gerçek hayatta karşılaşılabilecek olaylar karşısında

önceden deneyim sahibi olan öğrenciler, öğrenirken hayata da hazırlanırlar. Öte yandan masalların kendilerine sunduğu olağanüstü kurgu çocuklarda estetik bir bakış açısı ve hayal dünyası kazandırmaktadır. Masallar sayesinde öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisi, problem çözme becerisi, pratik düşünme ve empati becerileri de gelişmektedir.

İlgili faydalarına bakıldığında; “Bu çalışma sayesinde öğrenciler öğrenirken birçok farklı alanda da yeterliliklerini geliştireceklerdir.” denebilir. Öğrencilerde eğitim öğretim yıllarının ilk zamanlarında çok yönlü gelişim sağlanması onlara kendini gerçekleştirme ve potansiyellerinin farkında olma noktasında katkı sunacaktır. Erken yaşlarda neleri yapıp neleri yapamayacağına dair bilgi sahibi olan öğrenciler gelecekte ayakları yere sağlam basan, ne yapmak istediğini bilen bireyler olarak yetişebilirler. Aynı zamanda canlandırma ve rol yapmaya ya da yazmaya yeteneği ya da ilgisi olan öğrencilerle ilgili erkenden tespitlerde bulunulabilir. Bu noktada çalışma; geleceğin iyi sanatçılarını yetiştirme konusunda topluma fayda sağlayabilir.

V. HİPOTEZLER

- Masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamalar ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde etkilidir.
- İlkokul 4. Sınıf müfredat programı öğrencilerin akademik başarısında etkilidir.
- Masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamalar ilkokul 4. Sınıf öğrencileri üzerinde normal müfredata göre daha etkilidir.

VI. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma Gaziantep ilindeki iki resmi ilkokuldan seçilen toplam 50 öğrenci ile yürütülmüştür. Uygulama için belirlenen tarihlerdeki MEB yıllık plan kazanımlarının kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Aynı zamanda sadece dört ana ders olan sosyal bilgiler, fen bilimleri, matematik ve Türkçe dersleri için uygulama yapılmıştır. Dolayısıyla çalışma, seçilen okullardaki 4. sınıf öğrencileriyle ve ana derslerde uygulama haftasındaki program kazanımlarıyla sınırlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. MASAL

Her insan doğar, büyür, yaşar ve ölür... Bazı yaşanmışlıklar, anılar zihnin derinliklerinde ömür boyu unutulmadan yaşar. Masal da böyledir. İnsanın ilk karşılaştığı edebi türler arasında en başlarda gelen masal bireyler için oldukça önemlidir. Herkesin yıllar önce dinlediği ve unutmadığı en az bir masalı vardır. Dilimizde “masal” olarak ifade ettiğimiz sözcüğün aslı Arapça “mesel, mâsal” şeklindedir. Sözlü edebiyatın önemli türlerinden biri olan masallar yazın dünyamızda geniş yer tutmaktadır. Masallarla alakalı farklı tanımlar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

Şimşek (2001: 3) masalı tanımlarken; “Genellikle özel kişiler tarafından, kendine mahsus (olağanüstü) zaman, mekân ve şahıs kadrosu içerisinde, yaşanan hayat ile hayâl edilen hayatın sistemli bir şekilde ifade edildiği; klişe sözlerle başlayıp, yine klişe sözlerle biten hayal mahsulü sözlü anlatım türüdür.” der. Buradaki tanımda masalların hayali bir tür olduğunu; zaman, mekân ve karakterlerin türe has olduğunu; birtakım standart sözlerin her masalda yer aldığını anlamak mümkün.

Elçin’e (2004) göre masal: “Bilinmeyen bir yerde, bilinmeyen şahıslara ve varlıklara ait hadiselerin macerası, hikâyesidir.” Bu tanımda da yine masalların hayal ürünü oluşuna vurgu yapıldığı görülmektedir.

Boratav (2013) ise masal tanımını şu şekilde yapmaktadır: "Nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçeğe ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı." Biçimsel özelliklere değinilen bu tanımda ise masalların evrensel olduğu ifade edilmiştir. Masalların herhangi bir dine ya da gelenek göreneklere bağımlı olmadığı anlatılıyor. Aynı zamanda da masalların, anlatıldığı dinleyiciye kendini inandırmak gibi bir gayesinin bulunmadığı dile getirilmektedir.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde masalın tanımı; “Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin,

dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.” olarak geçer. Yapılan tanımların hepsi incelendiğinde, aslında bütün tanımların büyük ölçüde birbirine benzediği gözlemlenebilir.

Yapılan tanımlarda da görüldüğü gibi masallar; vermek istenen mesajın hayali, düşsel öğelerle fantastik bir kurgu içerisinde gerçek zamandan, mekândan ve kahramanlardan bağımsız şekilde verildiği bir edebi türdür.

1.1.1. Masalların Ortaya Çıkışı

Masalların ortaya çıkışıyla alakalı çeşitli fikirler ortaya atılmıştır. Aslında masal kavramı kelime olarak çok uzak bir maziye sahip değildir (Akçaalan, 2015). Bu kelime ile anılmıyor olması masalların masal olarak anılmadan önce var olmadığı anlamına gelmez. Bu konuyla alakalı çeşitli teoriler bulunmaktadır. Masalların ortaya çıkışı ile alakalı çalışmalar ilk masalın kaynağının nereden alındığına dair önemli tespitler sunmaktadır. Günay (1975: 17) ve Yonar’ın (2011) çalışmalarından hareketle masalların ortaya çıkışındaki 3 ana teoriden bahsetmek mümkündür:

- **Hint Avrupa Teorisi:** Bu teoriye göre masallar Hint ve Avrupa dillerinin ortak bir ürünü olarak ortaya çıkmış ve dünyaya bu iki kültürün mirası olarak yayılmıştır.

- **Parçalanmış Mitler Teorisi:** Bu teoriye göre masalların ortaya çıkış serüveni mitlerin parçalanması vasıtasıyla olmuştur. Yani teori şunu savunmaktadır ki; şu anda günümüze ulaşan masallar geçmişte bir mitin parçası olarak varlığını sürdürmekteydi. Dolayısıyla parçalanmış mitler teorisine göre günümüzdeki masallar geçmişteki mitlerin birer parçası olarak doğmuştur.

- **Antropolojik Görüş:** Antropolojik görüşe göre ise insanlar ne zaman bir arada yaşamaya başladılarsa o andan itibaren tabiatları gereği benzer şekillerde düşünüp benzer hayaller kurmaktadır. Dolayısıyla masalların ortaya çıkışı noktasında da çeşitli toplumlarda anlatılan anlatıların masalları oluşturduğu şeklinde bir görüş olarak antropolojik görüş ortaya çıkmaktadır.

Nasıl ortaya çıktığı konusunda farklı görüşler daha da artırılabilir gibi genel kanı olarak masal hakkında şu şekilde bir çıkarımda bulunulabilir: Masallar insanlığın ortak ürünüdür ve geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Nasıl ortaya çıktığı konusunda

net bir bilgi bulunmamakla beraber insanlığın ortak bir mirası olma özelliğini taşımaktadır. Bu sayede herkes masallarda kendinden bir parça bulabilmektedir. Masallar geçmişten günümüze nasıl geldiyse, günümüzden de gelecek nesillere anlatılarak taşınacak bir kültür mirasıdır.

1.1.2. Masalların Özellikleri

Masallar insanları eğitmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Ancak bunu yaparken de insanları eğlendirme gibi bir görev de üstlenmektedir. Çünkü sadece bilgi aktarımı ya da öğütler içeren söylemler kişilerde masalın oluşturduğu etkiyi ve hazzı oluşturamaz. Kişiler masallardan ders alır ama masalı dinledikleri esnada bunun farkında olmazlar. Anlatıcı masalı anlatacağı zaman öncelikli olarak karşı tarafa kendini dinletebilme amacı güder. Anlatımı sırasında da yerine göre dinleyicinin yaşına ya da potansiyeline uygun yer, zaman ya da kişiler seçerek ilerler. Masal türü bu esnekliklere imkân sağlamaktadır (Elçin, 2004: 369). Anlatıcı masalı anlatırken dinleyicideki tepkilere göre istediği gibi hareket edebilir. Böylelikle hem dinleyici hem de anlatıcı açısından masalların eğilip bükülebilir olması onu cazip kılan en önemli yönlerinden biri haline gelir.

Masallar anlatıldığı toplumda dilden dile yayılır. Haliyle aradan belirli bir zaman geçtikten sonra o masal artık toplumun tamamının bir parçası haline gelir. Gelenekleri ve görenekleri yansıtır. Anonim olması da insanlığın tamamının ürünü olduğunu ortaya koyar ve bu sayede masallar folklor açısından önemli bilgiler vermektedir. (Seyidoğlu, 2016: 9; Yıldırım, 1998: 69).

Bir masalı farklı kişiler farklı şekillerde anlatabilir. Masallar anlatanının bilgi birikimine, yaşayış biçimine, yöresel söyleyişlerine göre farklı şekillerde anlatılabilmektedir. Olayların sırası, kişilerin adları, olayların geçtiği yerler, masalda geçen zaman tamamen anlatıcıya bağlı olarak değişebilmektedir.

Masallar “Bir varmış bir yokmuş” ifadesiyle başlar, bu sayede tuhaf bir maceranın kapılarının aralanacağı mesajı dinleyiciye verilir (Benslama, 2002: 239). Bu sayede dinleyicinin merak etmesi sağlanır ve başlangıçta uyandırılan heyecan ve merak duygusu masalın sonuna kadar etkin dinlemeyi sağlar. Masallarda bu şekilde kalıplaşmış başka ifadeleri de görmek mümkündür. Sadece masallarda rastlanabilecek, masal türüyle özdeşleşmiş bu tür ifadelere masal formelleri denir. Masal formelleri

masalın başında, sonunda ya da ortasında çeşitli yerlerde karşımıza çıkabilir. Masal türüne özgü kalıplaşmış ifadelerin kullanım sıklığı ya da yeri anlatıcının ustalık seviyesine göre farklılık gösterebilmektedir. Masallarda ahengi ve akışı sağlayan önemli unsurlardan biri olan masal formelleri bazen de anlatıcının masal bölümünü unuttuğu ya da hatırlayamadığı esnada durumu kurtaran bir kurtarıcı rolü de üstlenebilmektedir (Sakaoğlu, 2002: 250). Anlatıcı hatırlamadığı yerde susmak masalın akışını durdurmak yerine masal formellerinden güç alarak yoluna devam edebilir. Kalıplaşmış bu cümleleri sarf ederken masal anlatıcısı, unuttuğu kısımlar yerine neler söyleyebileceğini düşünmek için biraz zaman kazanır. Sakaoğlu (2003), Masal Araştırmaları'nda masal formellerini üç başlıkta incelemektedir: Başlangıç (giriş) Formelleri, Bağlayıcı Formeller, Bitiş Formelleri.

Masalların farklı türlere ayrılmasına yönelik çalışmalar da yapılmıştır. Sınıflandırma çalışmalarının en önemli ve kapsamlı olanlarından biri Aarne'nin çalışmasıdır (Sarıkaya, 2004). Bu çalışmaya göre masallar şu şekilde sınıflandırılmaktadır: Hayvan Masalları, Asıl Masallar (Sihir Masalları, Efsane Tarzındaki Masallar, Kısa Hikâye Tarzındaki Masallar, Aptal Dev Masallar), Fıkralar.

Masallara dair yapılan çok sayıda başka sınıflandırma çalışmaları da mevcuttur. İlk kapsamlı sınıflandırma çalışması olması hasebiyle ilgili araştırmanın bilgilerine yer verilmiştir.

Kumartaşlıoğlu (2006) yaptığı araştırmasında masalların özelliklerini şekil ve içerik açısından şu şekilde sıralamaktadır:

- Hayvan masalları haricindeki masallar genellikle uzundur.
- Az da olsa manzum şekilde yazılmış masallara da rastlanabilmektedir ama ağırlıklı olarak mensur biçimde yazılan masallar edebiyatımızda ağırlık göstermektedir.
- Masal anlatıcısının yeteneği ve anlatıcılıktaki ustalığına bağlı olarak aynı ya da benzer konularda yazılmış olan iki masal birbirinin devamıymış gibi birleştirilerek anlatılabilir. Ancak bu konudaki dikkat gerektiren husus akıcılık noktasında bütünlüğün sağlanabilmesinin gerekliliğidir.
- Masalların olmazsa olmaz özelliklerinden biri de masal formelleridir.
- Masallar içerisinde fıkra, deyim, atasözü, dua, efsane vb. türleri de barındırabilir. Bu konudaki belirleyici masal anlatıcısının kabiliyeti ve bilgi birikimidir.

Dilin zenginliklerini içermesi bakımından masallarda bu tarz farklı söyleyiş ve öbeklerin kullanılması anlatımı zenginleştirmede önemli rol oynamaktadır.

- Masallarda sıra dışı özelliklere sahip kahramanlar olabilir.
- Masallar yaş sınırı olmaksızın herkese anlatılabildiği için ve halkın ürünü olduğu için dili sadedir.
- Masallar estetik zevkin yanında dinleyiciye ders verir.

1.1.3. Masal Motifleri

Kullanım alanına göre farklı birçok anlamda karşılık bulabilen motif kelimesi masallar için incelendiğinde masala dair küçük yapı taşı olarak değerlendirilebilir (Aydın, 2020). Masal motifleri edebiyatımız çerçevesinde incelendiğinde ise bazen evrensel motiflere rastlanırken bazen de kendi kültürümüze özgü, Türk masallarına has motiflere rastlanabilmektedir. Masallarda mitolojik öğelerin de görülebilmesi ilk oluşumu itibariyle mitlerden meydana geldiği konusundaki yaklaşımı doğrulayabilir (Makas, 2000: 334). Masallara dair motifler toplumlarda zamanla değişen düşünce yapısı, estetik anlayışı ve yaşayış biçimine göre değişiklik gösterebilmektedir. Bilkan (2001), Türk edebiyatında İslamiyet öncesi dönemde şaman kültürü ve mani dinine özgü motifler mevcutken İslamiyet'in kabulünden sonra İslami bazı motiflerin de masalımıza girdiğini ifade etmektedir.

Bazen hayatın içerisinde karşılaşılabilecek motiflere yer verilen masal türünde bazen de olağanüstü özellikleri taşıyan motifler yer alabilmektedir (Oğuzkan, 2001: 18). Masallar zıt karakterlerin mücadeleleri üzerine olayları konu almaktadır. Bu mücadelenin sonunda iyi ve güzel olan tarafa kazandırılır. Bu sayede en önemli özelliklerinden biri insanlara ders vermek olan masalların bu yönü vurgulanmış olur.

Her masalda karşılaşılabilecek bazı karakterler (padişah, yakışıklı oğlan, fakir oğlan, çirkin kız, cadı vs.) vardır ki bunlar insanların zihninde yer etmiştir (Yeniasır ve Gökbulut, 2017). Bu şekilde iyi-kötü ya da doğru-yanlış şeklinde çıkarım yapılabilecek net karakterler masallarda geçmektedir.

1.1.4. Masalların Eğitimde Kullanımı

Masallar ders verir. Dolayısıyla eğitimde kullanılması da mümkündür. Çünkü bütün eğitim sistemlerinde bireylere belirli davranışların kazandırılması hedeflenir.

Masallar da aynı hedefi taşıdığı için eğitim verilmesi planlanan yaş gruplarına bu amaç doğrultusunda anlatılabilir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta masalın ilgili ders kazanımlarına uygunluğu, yani derste kazandırılması planlanan kazanımın gereklerini masalın taşımasının önemidir. Parlakyıldız (2014) da masalların eğitimde kullanılabilecek çok değerli bir kaynak olduğunu ifade etmektedir. Enginün (2006) çocukların doğduklarında öğrenmeye çok müsait olduklarını ve bu süreçte masalların gücünden faydalanmanın çocuklara hem düşünme hem de muhakeme etme konusunda fayda sağlayacağını belirtmektedir. Çocuklara öğretilmek istenen bilginin doğrudan düz anlatımla verilmesinden ziyade düşündürerek bir olay örgüsü içerisinde verilmesi daha verimli olabilir (Seyidoğlu, 1977). Çocuklara dildeki ahenk unsurlarının, dilin deyim-atasözü gibi zenginliklerinin öğretilmesi hususunda masallar faydalı bir kaynak olarak kullanılabilir (Boratav, 1959: 15). Masal dinlerken o dile ait farklı söz öbekleri ve sanatlı söyleyişler, kültüre has ifadeler duyacağından dolayı masallar çocuklara çok yönlü gelişim fırsatı sunmaktadır.

Çocuklarda temel dil becerilerinin geliştirilmesi noktasında da masallar eşsiz bir materyal olarak kullanılabilir (Kazan, 2012: 17; Lüle-Mert, 2012). Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin her biri masal sayesinde geliştirilebilir. Masal dinleyen çocuk dinleme becerisini, masal anlatan çocuk konuşma becerisini, masal okuyan çocuk okuma becerisini ve anladıklarını yazmak isteyen çocuklar da yazma becerisini geliştirebilir.

1.2. DRAMA

Bir konuyu çeşitli drama tekniklerinden faydalanarak grubun yaşantılarına göre canlandırma işine drama denir (Adıgüzel, 2006a). Adıgüzel'in (2006b) yaptığı çalışmaya göre drama hareket içeren her şeyi karşılamaktadır. Yani drama sözcüğü, anlamı gereği eyleme yönelik işleri ifade etmektedir.

1.2.1. Yaratıcı Dramanın Genel Özellikleri

Dramanın ülkemizde çeşitli kullanımları vardır. Bu kavram bazı kaynaklarda *drama*, bazılarında *yaratıcı drama* olarak geçmektedir. Hatta bazen drama yerine rol oynama ya da doğaçlama ifadelerinin de kullanılabildiği görülür ki aslında bunlar drama sürecinde bulunan bazı tekniklerdir (Akyol, 2003) . İnsan yaşamı boyunca önceki

yaşantılarından edindiği deneyimlerle gelecek yaşantılarını şekillendirir. Bu bağlamda drama bireylere yaşamın içindekileri yaşayarak tatbik etme olanağı sağlamaktadır (Maden, 2010).

1.2.2. Yaratıcı Dramanın Temel Öğeleri

Yaratıcı drama, bir konuyu, doğaçlama yapma tekniklerinden faydalananarak, drama eğitmeni rehberliğinde, grubun özelliklerine göre belirlenmiş bir mekânda belirlenen bir konunun canlandırılmasıdır (Adıgüzel, 2006a). Yaratıcı dramanın temel öğeleri; drama eğitmeni, grup, mekân ve konu olmak üzere 4 tanedir.

1.2.2.1. Drama Eğitmeni

Yaratıcı drama, öğrencinin/öğrenenin/katılımcının aktif olduğu, düşüncelerini özgürce ifade ettiği, gözlem ve deneylerle keşif yapmalarına olanak sağlayan bir yöntemdir (Aslan, 1999: 11). Bu süreçte, öğrencinin/öğrenenin/katılımcının kendini rahatça ifade edebilmesi ve yaratıcılık yeteneğini aktif bir şekilde ortaya çıkarabilmesi için kendini güvende hissetmesi büyük öneme sahiptir (Keleşoğlu ve Metinnam, 2018). Adıgüzel'e (2006b) göre drama eğitmeni, dramanın en önemli öğesidir. Öğrencinin/öğrenenin/katılımcının kendini güvende hissedebildiği bir öğrenme süreci oluşturulabilmesi için drama eğitmenin bu süreci koordine edebilmesi büyük önem taşımaktadır. Kasapoğlu'na (2019) göre drama eğitmeni, drama çalışmaları sürecinde öğrencilere 'rehberlik' yapan kişidir. Drama eğitmeninin süreci iyi bir şekilde koordine edebilmesi için sahip olması gereken bazı yeterlilikler şunlardır (Adıgüzel, Domkowsky, Handweg, Koch ve Marx, 2011; Karadağ, Korkmaz, Çalışkan ve Yüksel, 2008; Okvuran, 2003; Tuluk, 2004; Yalım, 2003):

- Yaratıcı düşünebilme
- Doğaçlama yapabilme
- Drama hakkında kuramsal bilgiye sahip olma
- Oyunculuk ve tiyatro yapma eğitimine sahip olma
- Disiplinler arası bağlantı kurabilme
- Her an yeni doğaçlama/oyun planlayabilme
- Öğrencilerle etkili iletişim kurabilme

- Öğrencilere drama performanslarıyla ilgili geri bildirim verme
- İyi bir gözlem becerisine sahip olma
- Olayları anlık analiz etme ve sentezleyebilme
- Drama gruplarına hâkim olma ve sorunlara anında çözüm üretebilme
- Öğrencilerin kendilerini güvende hissederek, rahatça kendini ifade edebilecekleri demokratik bir öğrenme süreci oluşturma
- Eleştirel düşünme becerisine sahip olma
- Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesini sağlama
- Bireysel farklılıkları dikkate alarak, öğrencileri sahip oldukları öğrenme stillerine uygun şekilde yönlendirebilme
- Bütün öğrencilere önyargısız ve eşit davranabilme
- Yargılayıcı özellikte söz ve davranışlardan uzak durma
- Öğrencilerin kapasitelerini artırabilme, kişisel ve sosyal ilişkilerini geliştirebilme vb.

1.2.2.2. Grup

Drama çalışmalarında öğrenci, hedeflenen konuyu grup içi etkileşimle ve yaparak yaşayarak öğrenir (San,1990). Adıgüzel'e (2006a) göre yaratıcı drama, grup olmadan yapılamayan, sonuçtan çok sürecin önemli olduğu, canlandırma yapmadan önce grup içi etkileşim ve hazırlık gerektiren bir grup etkinliği çalışmasıdır. Drama etkinliklerinde grubun, drama eğitmeninin hâkim olabileceği özellikte oluşturulması sürecin etkili bir şekilde yönlendirilmesi için gerekli olan etkenlerden biridir. Drama çalışmalarında, drama grubundaki katılımcıların cinsiyeti, yaşı, gelişim dönemi özellikleri, ilgileri, öğrenme stilleri ve gereksinimleri, dikkate alınmalıdır (Köksal-Akyol, 2003). Drama çalışmalarının merkezinde grup içi etkileşim, grupta bulunan her bir üyenin yaşam deneyimleri, zihinsel ve duygusal ve psikomotor gelişimleri, ilgileri, öğrenme stilleri, olaylara bakış açıları, eleştirel düşünme ve iletişim becerileri birbirinden farklıdır. Grupta bulunan her birey, bireysel farklılıklara sahip olduğundan,

gruptaki her bireyin bu farklılıklara hoşgörölü yaklaşabilmeleri ve birbirleriyle empati kurarak olumlu iletişimde bulunmaları drama sürecinin koordine bir şekilde ilerleyebilmesi için oldukça önemli bir etkidir. Drama, bir grup etkinliğı çalışması özelliğı taşıdığından, grupta bulunan bireylerin, grup içi çalışmaya hazır olmaları gerekmektedir. Navarro'ya (2011) göre yaratıcı dramada grup dramanın temelini oluşturur, gruptaki her bireyin yaratıcılık ve hayal gücü katkılarıyla, hayal edilmesi imkânsız gibi görülen olgular başarılabilir.

1.2.2.3. Mekân (Ortam)

Drama çalışmalarında mekân, grup üyelerinin kendini güvende ve rahat hissedebileceğı, grubun hayal gücünü sınırsız kullanabileceğı, fiziksel etkinliklerde rahatça hareket edebileceğı genişlikte bir yer olmalıdır (Köksal-Akyol, 2003). Ormancı ve Şaşmaz-Ören'e (2010) göre drama çalışmaları, her yaştan insana uygulanabileceğı gibi eğitimi de, monoton kalıbından çıkarak öğrenciye eğlenceli bir öğrenme ortamı sunar. Drama etkinliklerinde mekân, konuya uygun seçilmelidir. Yaratıcı dramada mekân seçilirken, dramanın konusuna uygun olmasına; drama süreci boyunca drama çalışmasının merkezinde olan grubun ve bu süreçte gruba rehberlik yaparak aktif şekilde görev yapan drama eğitmeninin, kendilerini güvende hissedebileceğı, fiziksel etkinliklerde rahatça hareket edebilecekleri ve hayal gücünü sınırsız kullanabilecekleri özelliklere sahip olmasına önem verilmelidir. Mekân grubun gelişim dönemine ve farklı öğrenme stillerine uygun, grubun gereksinimlerine karşılayabilecek özelliklere sahip olması gereklidir. Drama sürecinde her ne kadar merkezde grup bulunsa da, sürecin her aşamasında rehberlik yaparak grubu yönlendiren drama eğitmeninin, seçilen mekânda gruba hâkim olabilmesi de mekân seçiminde dikkat edilmesi gereken etkenler içerisinde yer alabilir.

1.2.2.4. Konu

Yaratıcı dramada konu, diğer üç özelliğe göre daha geniş bir yelpazeye sahiptir ve sınırsız disiplin çok sayıda konu ile rahatça işlenebilir (Tuzcuoğlu, 2019). Yaratıcı drama da konu, ahlaki ve kültürel değerlere uygun seçilmeli ve grubun hazırbulunuşluk seviyesine, yaşına, ilgilerine ve öğrenme stillerine uygun bir drama etkinliğı tasarlanmalıdır. Drama etkinliklerinde yalnızca seçilen dersin belirli konusu ele alınmaz, bu konuya ek olarak grup üyelerinin her birinin deneyimleri, hayal gücü ve

yaratıcılık yetenekleriyle konunun ne kadar genişleyebileceği tahmin edilemeyecek kadar geniş olabilir. Grup üyeleri tarafından konunun bir takım çalışması yapabilmeleri bakımından drama gruplarının oluşturulma sürecinde, konunun da etkili olduğu düşünülebilir. Drama çalışmasına uygun mekân seçiminde de konunun rolü çok büyüktür. Mekânın konuya uygun olması, drama çalışmaları sürecin de grup ve drama eğitmeninin rahat bir süreç geçirmelerini sağlar.

1.2.3. Yaratıcı Dramanın Aşamaları

Uygulayan drama liderine göre farklı şekillerde aşamalar da izlenebilmesinin yanında drama, genel anlamda 3 aşama etrafında uygulanmaktadır. Birinci aşama ısınma-hazırlık aşaması, ikinci aşama canlandırma, son aşama ise değerlendirme-tartışma aşamasıdır. Bu aşamalara dair uygulama esasları şöyledir;

1.2.3.1. Isınma – Hazırlık

Dikkat, duyuları aktif biçimde kullanma, bedensel ve kinestetik egzersizler sayesinde yapılacak drama uygulamaları için hazırlığın yapılmasını ifade eder. Drama uygulayıcısı bu konuda gruba yol göstererek sürecin kontrol ve takibini sağlar (Üstündağ, 1998).

Özellikle birbirini tanımayan ve ilk kez bir araya gelen gruplarda tanışma etkinliklerini de kapsayan bu bölümde bireyler uygulama öncesi olabilme yolunda çalışmalar yaparlar (San, 1996). Bu sayede grup üyeleri birbirleriyle tanışmış, kaynaşmış olur. Birebir ilişkiden ziyade grup içerisinde diyaloglar kurabilme ve kendini ifade etme üzerine yapılan etkinliklerle dramanın bir sonraki aşaması için hazır hale gelinmiş olur.

1.2.3.2. Canlandırma

Tuzcuoğlu (2019), drama etkinliklerinde canlandırma aşamasının, üzerinde çalışılan konunun tam olarak anlaşılabilmesi için büyük öneme sahip olduğunu, canlandırma aşaması olmayan bir drama etkinliğinin eksik ve yanlış olduğunu bu yüzden canlandırma aşaması gerçekleştirilmeden oyunun sonlanamayacağını belirtmektedir. Isınma-hazırlık aşaması, grubun birbirini önceden tanıyor olabilme vb. durumlara göre uygulanmadan geçilebilse de, canlandırma aşaması dramanın rol oynayarak-doğaçlama yaparak konuyu yaparak yaşayarak özümlediği ve gruptaki her

bireyin katılımıyla ortaya bir ürünün çıktığı, gerçekleştirilmesi gerekli olan bir aşamadır. Drama sürecini, drama eğitmeni yönlendirse de, canlandırma aşaması grubun hayal gücü yaratıcılığı ve etkileşimine göre ilerler dolayısıyla bu sürecin nasıl gelişebileceği ve sonucun nereye bağlanacağını kestirmek mümkün olamayabilir. Grup katılımcılarının her birinin katkısı ve olumlu etkileşimiyle hiç ulaşılması hayal bile edilemeyen sonuçlara ulaşılabilir. Konu önceden belirlenmiş olsa da; canlandırma aşamasında, gruptaki her bireyin bireysel farklılığının ve olaylara farklı bakış açılarının süreci etkilemesi sebebiyle, hedeflenen konudan çok farklı konuların drama çalışmasına katıldığı görülebilir.

1.2.3.3. Değerlendirme

Değerlendirme aşaması, drama aşamalarının her hangi birinin ardından ‘Ne hissettiniz?’, ‘Neler yaşadınız?’, ‘Güçlük çektiniz mi?’ gibi soruların katılımcılar tarafından cevaplandığı ve hoşgörülü bir ortamda tartışıldığı aşamadır (Yılmaz-Cihan, 2006). Değerlendirme aşamasında öğrenciler, drama sürecinde neler hissettiğini, neler yaşadığını anlatarak kendini eleştirmekte, olayları ve yaşantıları eleştirme becerisini geliştirmektedir. Bu aşamada, öğrenciler arası etkileşim, başkalarının düşüncelerini ve olaylar kaşısındaki duyguları ve deneyimleriyle ilgili bilgiye sahip olmaktadır. Grup üyeleri, diğer bireylerin duygu ve düşüncelerini keşfederek empatik düşünme becerisi geliştirebilir ve hoşgörülü bir ortamda yapıcı eleştiriler yapabilir. Drama sürecinde yaşadıklarını kendi içinde değerlendirerek yaşamına bilinçli bir biçimde göz atması ve özeleştirisi yapması sağlanır (Adıgüzel, 1993).

1.2.4. Dramanın Öğretim Yöntemi Olarak Kullanımı

Hayatın her alanında insan öğrenmeye devam eder. Yaşam son bulana kadar insan yeni şeyler öğrenmeye açıktır. Okullarda öğrencilere verdiğimiz eğitimler çocukların hayatta karşılaşacakları durumlara ilişkin muhakeme becerisi ve yeterliği kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Dewey; eğitimin bireyleri hayata hazırlayan bir araç değil, hayatın kendisi olduğunu ifade etmektedir (Asan, 1999: 32). Dolayısıyla Dewey’in yaptığı vurgudan da anlaşılacağı gibi drama bireyleri hayata hazırlar.

Çok çeşitli amaçlarla kullanılabilen drama eğitimin farklı branşlarında da kullanılmaktadır. Matematik, tarih, psikoloji, coğrafya, Türkçe gibi temel derslerde dramadan faydalandığı gibi; sanat eğitimi, ekonomi, öğretmen eğitimi, asker eğitimi,

politika gibi daha sayılamayacak pek çok alanda drama kullanılabilmektedir (Fulford, Hutchings ve Schmitz, 2001; Levent, 1999, Akt: Akyol, 2003). Drama eğitimin her alanına entegre edilebilir ve yukarda yazılan alanların dışında da sınırsız bir yelpazede hizmet verebilir.

Özellikle ilkokul çocuklarında, kendilerini ifade etme becerilerinin yeni yeni kazanıldığı küçük yaş gruplarında, birçok alanda uyaranla karşılaşma imkânı sunduğu için drama oldukça önemlidir. Drama ilkokul öğrencilerinin; ifade becerisi, kinestetik zekânın aktif kullanımı, yaratıcı düşünme becerisi geliştirmelerine ve gerçek potansiyellerinin ortaya çıkarılmasına katkı sunar (Karakaya, 2007).

Hayatta çok önemli bir yer tutan insanlar arası iletişim konusunda da drama bireylere yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin birçok alanda birden gelişme gösterdikleri bu kritik yaşlarında sosyalleşme ve birbirleri arasında diyaloglarını güçlendirme noktasında drama faydalı olabilir. Drama ile çocukların sosyal ortamda nasıl davranmaları gerektiğine yönelik farkındalık kazanmaları sağlanır; sosyal becerilerinin geliştirilmesine katkı sunulur (Kaf, 1999).

Teknolojinin gelişmesiyle eğitim sistemlerinde birtakım yeniliklerin yapılması bir zorunluluk haline gelmiştir. Yüzyıllardır uygulanagelen geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri ile günümüz öğrencilerinin ihtiyaçlarının karşılanması mümkün görülmemektedir (Koç ve Dikici, 2003). Bir tahtanın önünde bir anlatıcı tarafından düz anlatımla gruba öğretim yapılmasının günümüzde yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle alternatif öğretim yöntem ve tekniklerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar önem kazanmaktadır. Bu çalışmalardan biri de drama tekniğinin ders anlatımlarında kullanılmasına yönelik çalışmalardır.

1.3. MASAL VE DRAMANIN BİRLİKTE KULLANILDIĞI ÇALIŞMALAR

Yaratıcı dramının yazınsal türlerle birlikte harmanlandığı çalışmalar yaratıcı düşüncenin geliştirilmesine katkı sunması bakımından kıymetlidir (Ataman, 2006). Bu bağlamda masal ve dramının birlikte kullanıldığı etkinlikler çok önemlidir. Çünkü masalda da dramada da yoğun bir hayal gücü kullanımı söz konusudur. Dolayısıyla drama ve masalın birlikte kullanılmasına yönelik gerek makale gerekse lisansüstü tezler bulunmaktadır.

Çetinkaya ve arkadaşları (2019) sınıf öğretmeni adaylarının drama ile hikâye yazma yöntemini kullanarak yazdıkları masallar üzerine çalışmışlardır. Bir devlet üniversitesindeki 68 öğrenci ile yürütülen çalışmanın uygulama kısmında öncelikle masal ve dramanın özellikleriyle alakalı bilgilendirme yapıp eğitimde kullanımına yönelik açıklamalarda bulunulmuştur. Ardından farklı yazarların yazdığı masallar yeniden kaleme alınıp yazılanlar incelenmiştir. İnceleme sonucuna göre sınıf öğretmeni adaylarının masal ve dramaya yönelik teorik bilgi yönünden eksikliklerinin olmamasına rağmen ortaya özgün eserler koyma noktasında yetersiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu yüzden özellikle ilkokullarda masalların daha sık kullanılması için sınıf öğretmeni adaylarının yazma becerilerine yönelik eğitimlerin niteliğinin artırılması gerekebilir. Bu sayede yaratıcı yazma becerilerinin artırılması sağlanabilir.

Ataman (2006), Yaratıcı Yazma Sürecinde Yaratıcı Yazma adlı çalışmasında masal ve dramayı bir arada kullanarak incelemiştir. Özel bir ilkokulda 4. sınıf öğrencilerine yaratıcı drama çalışması yaptırmış ve ardından da bu uygulama sonrasında yaratıcı yazma çalışmaları yaptırmıştır. Yaratıcı yazma çalışmasını desteklemek ve öğrencilerin hayal dünyalarını daha fazla kullanabilmelerine olanak sağlamak amacıyla drama uygulaması yapmıştır. Bu sayede Ataman, öğrencilerin yazma öncesi hayal kurma ve canlandırma yaparak yaratıcı yazma konusunda daha üretken olmalarını sağlamak istemiştir. Nitekim çalışma sonunda öyle de olmuştur. Yazmak tek başına öğrenciler için bazen sıkıcı bir aktivite olabilir. Araştırmacı yazmaya yönelik öğrenci motivasyonunu, verimliliğini ve aktif katılımını artırmak amacıyla dramayı kullanmıştır. Sadece “yazalım” denmesinden ziyade öğrencilerin oyun oynayarak kendilerini olayın içerisinde bulmaları ve oynarken – eğlenirken öğrenmeleri eğitimin verimliliğini artırmıştır. Araştırmaya göre drama etkinlikleriyle yaratıcı yazma etkinliklerine başlayan öğrencilerin daha istekli ve hevesli bir biçimde sürece katıldıkları gözlemlenmiştir. Bu sayede ders içi faaliyetlerin öğrenci aktif katılımları içe daha canlı ve verimli geçtiği ifade edilmektedir.

Adıgüzel ve Yalçınkaya'nın (2016) yaptığı çalışmada anlatı tiyatroları ele alınmıştır. Geniş kapsamda ele alınan anlatı tiyatroları; bir masal ya da hikâyenin anlatıcı tarafından figürler kullanılarak, seyirci ile iç içe, sıcak bir ortamda canlandırılması suretiyle anlatılmasına dayanan bir tür olarak tanımlanmıştır. Çalışmada drama ve masalın hayal gücüne dayanan güçlü türler olduğuna vurgu yapan

araştırmacılar, çocuklarda hayal gücünün ve düşünme becerilerinin geliştirileceği konusunda çıkarımlarda bulunmuşlardır. Bir masal ya da öykünün düz anlatım yerine sahnede figürlerle canlandırılarak anlatılması anlatımı daha da renklendirdiği gibi sınıf ortamında öğrencilerin dikkatini diri tutar. Bu sayede sıkıcılık ve dikkat dağınıklığı en aza indirilir. Salt sözlü aktarımın yerini görsellerle zenginleştirilmiş etkinlikler alır. Böylelikle işitme duyusuyla beraber görme duyusu da aktif bir biçimde eğitim sürecine katılmış olur ve kalıcılık artar. Araştırmacılar sözlü kültürün en önemli türleri olan yazınsal değerlerin unutulmaya yüz tutmuş kıymetli eserlerinin bu yolla güncellenerek yeniden gün yüzüne çıkarılabileceğini ifade etmektedir. Yine sadece anlatım yapmak yerine anlatılanların aynı zamanda rol oynama, canlandırma ve doğaçlama teknikleriyle kurgusal bir bütünlük içerisinde işlenmesinin dinleyicilerin zihinlerinde daha kalıcı etkiler bırakacağını ve bu sayede de hayal dünyalarını geliştireceklerini belirtmektedir. Çalışmada anlatı türünün kapsamını ve aşamalarını geniş bir kapsamda ele alan araştırmacı, iki adet anlatı tiyatrosu metnini de çalışmada sunmaktadır.

Korzenszky (2015), drama çalışmalarında masal, tekerleme, şarkı ve oyunlar üzerine yaptığı araştırmasında tüm bu türlerin birbirinden beslenerek yüzyıllar öncesindeki uygarlıkların kültürel bir mirası olarak günümüze ulaştığından bahsetmektedir. Araştırmada çocuk tekerlemeleri, şarkıları, oyunları ve masallarındaki kişi ve mekânların anlatımı esnasında canlandırmaların yapılabileceği ifade edilmektedir. Araştırmacı bu şekilde yapılacak uygulamalar ile halk masallarının yeniden düzenlenmesi ve anlatımının mümkün olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu şekilde çocuk şarkılarının, masalların vs. yeniden yapılandırılmasına yönelik öneriler sunan araştırmacı bunu yaparken drama tekniklerinden faydalanılabileceği konusuna da dikkat çekmektedir.

Tanrikulu ve Yoğurtçu (2018), yaptıkları çalışmada masal ve dramayı özel yetenekli öğrencilerde uygulamışlardır. Araştırma 6. sınıfta öğrenim gören 15 tane BİLSEM öğrencisi ile yürütülmüştür. Masal ve drama ile yapılan ders uygulamalarının öğrencilerde derse motivasyonu sağlamada ne yönde etkili olduğu araştırılmıştır. Çalışma yapılırken ön test ve son test uygulanmış ve sonuç itibarıyla masal ve drama ile işlenen ders konularına öğrencilerin daha istekli katıldıkları ve derslere ilişkin motivasyonlarını artırdıkları gözlemlenmiştir. Yapılan çalışma drama ve masalı birlikte kullanması ve öğrencilerin başarılarını baz alarak sonuca ulaşması yönüyle bu tezle

örtüşmektedir. Araştırmacılar masallarda drama uygulamalarının yapılmasının Türkçe dersine olumlu etkilerinin olduğuna vurgu yapmakta olup bu minvaldeki çalışmaların artırılmasının faydalı olacağını ifade etmektedir.

Erdal (2020), drama temelli masal anlatıcılığı yöntemini kullandığı araştırmasında, drama temelli masal anlatıcılığı yönteminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerisi üzerine etkisini incelemiştir. Araştırmasını ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modelle tasarlamıştır. Çalışmanın katılımcıları, 20 kontrol grubu, 20 deneysel grup olmak üzere 40 öğrenciden oluşturmaktadır. Deney grubu ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere, deneysel işlemler başlamadan önce ve deneysel işlemler tamamlandıktan sonra “problem çözme becerisi ölçeği (PÇBÖ)” uygulanmıştır. Bu uygulamadan 2 hafta sonra ise deney grubundaki kalıcılık etkisini belirlemek için kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırmacı, kontrol grubu ve deney grubuna yapılan ön test sonuçlarının benzer olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Ön test işlemleri tamamlandıktan sonra deneysel işlemlere başlamıştır. Kontrol grubundaki öğrencilere mevcut MEB okul öncesi eğitim programına uygun problem çözme eğitimi verilmiştir. Deney grubundaki öğrencilere ise mevcut MEB okul öncesi eğitim programına uygun problem çözme eğitimine ek olarak 7 hafta boyunca drama temelli masal anlatıcılığı yöntemiyle problem çözme eğitimi verilmiştir. Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemiyle problem çözme eğitimi verilen deney grubuna toplam 14 masal anlatımı yapılmış; sonrasında masal, drama etkinlikleri ile canlandırılmıştır. Araştırmacı, deneysel işlemler bittikten sonra kontrol grubu ve deney grubuna uygulanan son test sonuçlarını incelediğinde, deney grubu öğrencilerinin son test ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Son test uygulamasından 2 hafta sonra, deney grubuna uygulanan kalıcılık testi sonuçlarıyla son test sonuçları arasında her hangi bir farklılaşmaya rastlanmadığından, deneysel işlemin kalıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonucunda, beş yaş grubu çocuklara uygulanan MEB okul öncesi eğitim programına eklenen drama temelli masal anlatıcılığı yönteminin, problem çözme becerisine büyük bir katkı sağladığı ve MEB okul öncesi eğitim programından daha etkili olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Doğan (2021), “Anadolu masallarının yaratıcı drama ile aktarılmasına dair atölye planı önerisi” konulu araştırmasında, Anadolu masallarının yaratıcı drama yöntemi kullanılarak aktarılmasına yönelik atölye planları tasarlamıştır. Atölye planları

eğitimcilerin uygulayabileceği şekilde ve 5.sınıf öğrencilerinin düzeyine uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırmanın amacı, çocuklara kendi kültürlerine ait masallar olduğunu öğrenmelerini ve ilgilerinin artmasını sağlamaktır. Bu amaçla, 6 atölye hazırlanmıştır. Atölye planları uygulanabilir olması için, “Nardaniye Hanım, Dülger Kızı Nohut Oğlan, Küllü Fatma” olmak üzere 4 masalla sınırlandırılmıştır. Atölye planlarından ilk 2 tanesi hazırlık atölyesi, 4 tanesi ise Anadolu masallarına giriş atölyesidir. Atölye planları incelendiğinde, hazırlık-ısınma, ara değerlendirme, canlandırma ve değerlendirme aşamalarının bulunduğu görülmektedir. Araştırmacı, hazırlanan atölye planlarının, milli eğitim bakanlığına bağlı tüm ortaokulların 5. Sınıf kademesinde öğrenim gören öğrencilere uygun olduğunu düşünmekte, çalışmalarını bu yaş grubu için tasarlamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine dair bilgiler; araştırmanın deseni, çalışma grubu, işlem, araştırmanın etiği, araştırmacının rolü, verilerin toplanması ve analizi ve araştırmada kullanılan masallar alt başlıklarıyla ele alınmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ

Bu araştırma ön-test, son-test kontrol gruplu yarı deneysel desenin kullanıldığı bir çalışmadır. Deney ve kontrol grubuna deneysel sürecin başında ön-test, sonunda son-test uygulanır ve ardından bu test puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı analiz edilir (Johnson ve Christensen, 2014: 320). Araştırmanın başında akademik düzey açısından birbiriyle benzer özelliklere sahip iki sınıf rastgele olarak seçilmiştir. Bu sınıflara başlangıçta akademik başarı testlerinden (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler) oluşan ön-test uygulaması yapılmış ve ders başarıları açısından istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemiştir. Araştırmacı deney grubuna masal ve drama ile zenginleştirilmiş bir eğitim müfredatı uygularken kontrol grubuna aynı müfredat masal ve drama etkinlikleri kullanılmadan verilmiştir. Uygulamanın ardından iki gruba başlangıçta akademik başarı testlerinden oluşan son-testler uygulanmıştır. Araştırmanın deneysel deseninin özetlendiği tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. 1 Ön Test – Son Test Kontrol Gruplu Desen

<i>Grup</i>	<i>Ön-test</i>	<i>İşlem</i>	<i>Son-test</i>
Deney Grubu	Akademik Başarı Testleri	Masal ve drama ile zenginleştirilmiş müfredat	Akademik Başarı Testleri
Kontrol Grubu	Akademik Başarı Testleri	Mevcut MEB Müfredatı	Akademik Başarı Testleri

Akademik Başarı Testleri: Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın evrenini Türkiye’de öğrenim gören 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem olarak araştırmacının görev yaptığı ilkokuldaki 4. Sınıf öğrencileri belirlenmiştir. Başta Batman’da bulunan bir okulda araştırma verilerinin toplanması planlanırken araştırmacının görev yeri değişikliği sonucu Gaziantep Şahinbey ilçesinden bir ilkokulun 4. sınıflarından akademik seviye bakımından birbirine denk iki şube ile araştırma sürdürülmüştür. Bu noktada ilgili ilkokul idaresinden 4. Sınıf şubelerinin yazılı sınav sonuçlarına ilişkin bilgiler istenmiş ve bunların okul idaresiyle birlikte analiz edilmesi sonucunda akademik başarı açısından birbirine denk iki şube çalışma için seçilmiştir.

2.3. İŞLEM

Bu araştırma ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin ana derslerdeki akademik başarısının masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamalar içeren ders planlarıyla artırılabilirliğinin incelenmesi fikrinden yola çıkılarak çalışılmaya başlanmıştır. İlgili konuya dair üniversiteye sunulan evraklar incelenmiş olup çalışılması uygun görülmüştür. Araştırmacı, belirlediği sayı ve gruplarla alakalı gerekli izinleri aldıktan sonra çalışmayı yapacağı kontrol ve deney gruplarına MEB kitaplarında yer alan sorulardan oluşan testleri ön test olarak uygulamıştır. Bu sayede gruplar arasındaki hazırbulunuşluk düzeyinin farklılığının ölçülmesi hedeflenmiştir. Ardından grupların giriş bilgi düzeyleri tespit edildikten sonra kontrol grubundaki öğrenciler için uygulamanın yapılacağı haftalardaki -MEB Talim Terbiye Kurulu yıllık planlarında verilmesi planlanan- kazanımlar doğrultusunda geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle derslerini işlemiştir. Deney grubundaki öğrencilere ise aynı ders planlarının masal ve drama etkinlikleriyle zenginleştirilmiş uygulamalarla ders anlatımlarını gerçekleştirmiştir. Araştırmacı, derslerde uygulanacak masalları ilgili kazanımlarla harmanlamak için uyarlamalar yapmış ve masalların uygunluğu ile ilgili uzman görüşü almıştır. Uygulamaların sonunda deney ve kontrol grubuna süreç başında uygulanan ön test bu defa son test olarak uygulanmıştır. Burada aynı sorular kullanılmış, öğrencilerin süreç başından sonuna kadar kat ettikleri yol hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur. Deney grubu da kontrol grubu da süreç içerisinde

bilmedikleri konuların öğretilmesi vesilesiyle başarılarını artırmıştır fakat deney grubunun başarısındaki artışın kontrol grubundakine göre anlamlı şekilde farklı çıktığı görülmüştür. İncelenen sonuçlar bulgular kısmında detaylı biçimde ele alınmıştır.

2.4. ARAŞTIRMANIN ETİĞİ

Çalışma ile alakalı istenen evraklar ile Siirt Üniversitesi Etik Kuruluna başvuru yapılmıştır. Yapılan başvuru incelenmiş olup etik kurulunun 29.12.2021-1845 tarih ve sayılı onayıyla olumlu olarak sonuçlandırılmıştır. Etik kurulu onayıyla birlikte çalışmanın yapılacağı Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Ayşe Mustafa Sevcan İlkokulu ile görüşme yapıp çalışma hakkında bilgilendirme yapıp uygulama izni istenmiştir. Okul idaresinin de olumlu değerlendirmesi sonucu ayse.meb.gov.tr adresinden MEB Araştırma İzni alınmıştır. Çalışmayla alakalı izinler alınırken Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün belirlemiş olduğu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine uygun davranılmıştır. Aynı şekilde çalışmanın tüm aşamalarında Yükseköğretim Kurumunun Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesindeki maddelere uygun hareket edilmiştir.

2.5. ARAŞTIRMACININ ROLÜ

Araştırmacı bu araştırmada aynı zamanda kontrol ve deney gruplarında işlenen derslerin uygulayıcısı konumundadır. Araştırmacı lisans eğitimini sınıf öğretmenliği alanında tamamladığı için ilkokul 4. sınıf müfredatına hâkimdir. Lisans eğitiminde aldığı drama dersleri kapsamında derslerin drama etkinlikleriyle sürdürülmesi konusunda bilgiye sahiptir. Geçmişte drama eğitmeni olarak MEB'e bağlı okullarda egzersiz vermiştir. Aynı zamanda araştırmacı MEB hizmet içi eğitimleri kapsamında masal anlatıcılığı eğitimi almış olup masal anlatıcısıdır. Dolayısıyla derslerde drama ve masalla zenginleştirilmiş uygulamaların uygulayıcısı rolünü araştırmacı kendisi üstlenmiştir.

2.6. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Deneyisel araştırmalarda katılımcı sayısının 50'nin altında olduğu durumlarda normallik varsayımlarını test etmek için Shapiro-Wilk testi önerilir (Büyüköztürk, 2005).

Bu araştırmada toplam katılımcı sayısı 50, gruplar ise 25'er öğrenciden oluştuğu için verilerin normalliği Shapiro-Wilk testi ve arpıklık, basıklık katsayıları aracılığıyla incelenmiştir. Normallik varsayımlarına ilişkin sonuçlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Tablo 2.2 Deney ve Kontrol Grubuna Ait Puanlarının Normallik Varsayımları

Dersler	Gruplar	Testler	Basıklık Katsayısı	arpıklık Katsayısı	Shapiro-Wilk Testi		
					İstatistik	df	p
Türkçe Dersi	Deney Grubu	Ön test	.18	-.02	.96	25	.42
		Son test	1.21	-.86	.93	25	.08
	Kontrol Grubu	Ön test	.06	.07	.96	25	.49
		Son test	.15	.44	.96	25	.33
Matematik Dersi	Deney Grubu	Ön test	-.73	-.02	.95	25	.30
		Son test	2.1	-1.2	.91	25	.03
	Kontrol Grubu	Ön test	-.72	-.10	.96	25	.34
		Son test	-.23	-.34	.97	25	.59
Sosyal Bilgiler Dersi	Deney Grubu	Ön test	2.1	-.80	.92	25	.04
		Son test	-.90	-.33	.86	25	.00
	Kontrol Grubu	Ön test	-.73	.17	.94	25	.14
		Son test	-.43	-.23	.97	25	.18
Fen Bilimleri Dersi	Deney Grubu	Ön test	1.12	.00	.96	25	.46
		Son test	2.8	-1.5	.82	25	.00
	Kontrol Grubu	Ön test	.06	-.08	.96	25	.49
		Son test	-.55	-.35	.93	25	.07

Verilerin arpıklık ve basıklık katsayıları genellikle -1.96 ile +1.96 arasında olduğu saptanırken Shapiro-Wilk testine ilişkin bazı p değerleri .05'ten küçük çıkmıştır. Bu veriler sonucunda araştırmada non-parametrik testlerin (Can, 2017) kullanılmasına karar verilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerine ait ortalama ve toplam puanları aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 2.3 Deney ve Kontrol Grubuna Ait Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Grup		Türkçe Ön test	Matematik Ön test	Sosyal Bilgiler Ön test	Fen Bilimleri Ön test	Türkçe Son test	Matematik Son test	Sosyal Bilgiler Son test	Fen Bilimleri Son test
Deney Grubu	N	25	25	25	25	25	25	25	25
	Ortalama	6.36	4.28	5.64	5.20	12.36	11.12	8.88	8.68
	Puan								
	Toplam	159	107	141	130	309	278	222	217
Kontrol Grubu	N	25	25	25	25	25	25	25	25
	Ortalama	6.44	4.32	5.48	5.56	10.08	9.28	7.80	7.68
	Puan								
	Toplam	161	108	137	139	252	232	195	192

Araştırmada uygulanan ön test – son test sorularının seçiminde MEB ders kitaplarında bulunan ünite sonu sorularından ilgili kazanımlara uygun olanlar seçilmiştir. Çalışma sırasında öğrencilerin derslerinin aksamaması adına ilgili haftalarda MEB Talim Terbiye Kurulu Öğretim Programlarına göre hazırlanan yıllık planlardaki kazanımlar doğrultusunda konular seçilmiştir. Uygulamaların yapılacağı haftada öğrenciler o hafta öğrenmeleri gereken rutin işleyle ilgili kazanımlara göre eğitim almışlardır. Yapılan uygulamalara ilişkin kazanımlar Tablo 2.4.’teki gibidir:

Tablo 2.4 Eğitim Yapılan Kazanımlar

Dersler	Kazanım	Süre
Türkçe	T.4.3.7. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.	8 Ders
	T.4.3.10. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler.	
	T.4.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar. a) <i>Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.</i>	
	T.4.4.10. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.	
Matematik	M.4.1.6.1. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri tanır ve modellerle gösterir.	5 Ders
	M.4.1.6.2. Birim kesirleri karşılaştırır ve sıralar.	
Fen Bilimleri	F.4.4.3.1. Maddelerin hâllerine ait temel özellikleri karşılaştırır.	6 Ders
	F.4.4.3.2. Aynı maddenin farklı hâllerine örnekler verir.	
Sosyal Bilgiler	SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.	9 Ders
	SB.4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır.	
	SB.4.4.3. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.	

Kaynak: Talim Terbiye Kurulu Öğretim Programları

Tablo 2.4’te araştırmada uygulamaya esas alınan 4. Sınıf ana derslerden seçilen kazanımlar yer almaktadır. Kazanımların verilmesi için öngörülen süreler de ders saati olarak tabloda belirtilmiştir. Kaynak olarak Talim Terbiye Kurulunun Öğretim Programlarına göre hazırlanmış yıllık planlar kullanılmıştır. Yapılan uygulama takvimine göre Türkçe dersi kazanımları için 8, Matematik dersi kazanımları için 5, Fen Bilimleri dersi kazanımları için 6 ve Sosyal Bilgiler dersi kazanımları için 9 ders saati olmak üzere 28 saatlik eğitim yer almaktadır. Deney grubunda ve kontrol grubunda ayrı ayrı uygulanan eğitimler toplamda 56 saatlik bir periyodu kapsamaktadır.

Uygulamalar başlamadan önce ve tamamlandıktan sonra yapılan ön test – son testler MEB ders kitaplarında bulunan – Tablo 2.4’teki kazanımlarla ilgili – ünite sonu

sorularından belirlenmiştir. Belirlenen sorular içerisinde çoktan seçmeli ve boşluk doldurma soruları yer almaktadır.

Öğrencilere uygulanan testlerin cevapları uygulama öncesi belirlenen dereceli puanlama anahtarına göre puanlanmış ve analiz edilmiştir. Dereceli puanlama anahtarı olarak Ev-Çimen (2008)'in hazırlamış olduğu anahtar kullanılmıştır. Kullanılan dereceli puanlama anahtarı Tablo 2.5'te sunulmuştur.

Tablo 2.5 Dereceli Puanlama Anahtarı

Cevap	Puan
Hatasız ve eksiksiz	5
Bazı küçük hatalar ve eksikler içeriyor	4
Bazı önemli hatalar ve eksikler içeriyor	3
Hatalı ve eksik	2
Cevapla ilgili değil veya tamamen yanlış	1
Cevaplanmamış	0

Kaynak: Ev-Çimen (2008).

Öğrenciler hatasız ve eksiksiz cevapladıkları sorular için 5 puan almışlardır. Burada cevabın hatasız ve eksiksiz olması herhangi bir yazım ve noktalama yanlışlığı yapılmadan sorulan ifadenin doğru ve eksiksiz cevaplanmasını ifade etmektedir.

Öğrencilerin verdikleri cevapların bazı küçük hatalar ve eksikler içermesi durumunda aldıkları puan 4'tür. İçerik tam anlamıyla anlaşılmış ancak cevabın yazılmasında basit hatalar yapılmışsa cevap bu kapsamda değerlendirilmiştir. Burada doğru cevaba en yakın şekilde yazılan küçük hataların ve eksiklerin yapıldığı cevaplar yer almaktadır.

Bazı önemli hatalar ve eksikler içeren cevaplar dereceli puanlama anahtarına göre 3 puan ile değerlendirilmiştir. Burada yapılan hatalar bir önceki maddeye göre nispeten daha önemli kabul edilebilecek hatalardır.

Cevapların hatalı ve eksik olduğu sorularda değerlendirme 2 puan ile yapılmıştır. Öğrenci cevaba dair az bilgilidir. Bu bilgisini de hatalı ve eksik olsa da kâğıda yansıtmıştır. Bu gibi durumlarda verilen cevaplar 2 puan almıştır.

Cevapla ilgili olmayan ya da tamamen yanlış olarak cevaplanan sorulardan ise öğrencilerimiz 1 puan almışlardır. Burada dikkat edilen husus tamamen yanlış da olsa soruya verilen bir cevap bulunmasıdır. Öğrenci soruyu boş bırakmamış ve yanlış da olsa bildiğini yazmıştır. Bu gibi durumlarda verilen cevaba dereceli puanlama anahtarına göre hareket edilerek 1 puan verilmiştir.

Öğrenci soruya hiç cevap vermemişse o soruya herhangi bir puan verilmemiştir. Boş bırakılan sorulardan puan alınamamıştır. Öğrenciler tarafından sorulara verilen cevaplardan alınan puanlara ilişkin her puanlamaya dair örnekler Şekil 1, 2, 3, 4, 5 ve 6’da sunulmuştur.

6. Cümlelerde koyu yazılan kelimelerin gerçek anlamda mı yoksa mecaz anlamda mı kullanıldığını yazınız.

Kadir Bey'in bunu bir türlü fark etmemiş olması onu deliye döndürür.	Mecaz
Çünkü ıhlamurun kokusunu alıyorum.	Gerçek
Asıl engelli kim acaba? Beden engelliler mi; yoksa yürek engelliler mi?	Mecaz
Pekâlâ, bu kaşığı niye kırdın?	Gerçek
Bu sözlerin ardından oda arkadaşları gibi pişmanlık hissiyle yandı.	Mecaz

Şekil 2.1 5 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.

Şekil 2.1’de öğrencinin tüm cevaplarının doğru olduğu görülmektedir. Dolayısıyla hatasız ve eksiksiz bir şekilde cevaplanmış olan bu soruda öğrenci tam puan olan 5 ile değerlendirilmiştir. T.4.3.10. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler. Kazanımıyla alakalı olan bu soruda 5 cümle verilmiş olup öğrencilerin cümlelerle alakalı gerçek – mecaz anlam ayrımını yapabilme durumları incelenmiştir. Öğrenci tüm cümlelerle ilgili doğru çıkarımlarda bulunması sonucunda bu sorudan 5 puan alarak hatasız ve eksiksiz bir cevap örneği sunmuştur.

B) Aşağıdaki tabloda katı sıvı ve gazlara ait özellikler verilmiştir. Tabloda verilen özellikler hangi madde ile ilgiliyse o maddenin altına (✓) işareti koyunuz.

Maddelerin Özellikleri	Katı Maddeler	Sıvı Maddeler	Gaz Maddeler
1. Belirli bir şekli yoktur.		✓	✓
2. Akıcıdır.		✓	
3. Konuldukları kaba tamamen yayılır.		✓	✓
4. Zeytinyağı, su, benzin, alkol, pekmez örnek olarak verilir.		✓	
5. Taş, altın, kalem, şişe, tuz, şeker örnek olarak verilir.	✓		
6. Hava, su buharı, doğal gaz örnek olarak verilir.			✓

Şekil 2.2 4 Puan ile değerlendirilen cevap örneği.

Şekil 2.2’de öğrencinin verdiği cevaplar incelendiğinde basit birkaç hatanın yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla öğrencinin bu soruya verdiği cevap 4 puan ile değerlendirilmiştir. İlgili soru, Fen Bilimleri dersi kazanımlarından “F.4.4.3.1. Maddelerin hâllerine ait temel özellikleri karşılaştırır.” ile alakalı bilgilerin ölçülmesini hedeflemektedir. Öğrencinin verdiği cevap incelendiğinde 2. maddede “Akıcıdır.” Bölümünde sadece sıvı maddeler bölümünün işaretlendiği görülmektedir. Oysa gaz maddeler de akıcıdır. Bu cevaptan anlaşılacağı üzere öğrencinin bu konuyla alakalı basit bilgi eksikliği mevcuttur. Aynı şekilde 3. maddede “Konuldukları kaba tamamen yayılır.” Bölümünde öğrenci hem gaz maddeleri hem de sıvı maddeleri işaretlemiştir. Burada da sadece gaz maddeler işaretlenmeliydi. Öğrencinin yaptığı bu küçük hatalar sonucunda bu sorudan 1 puanı kırılmış ve cevabına 4 puan verilmiştir.

7. Cümlelerde yay ayraç ( ) içlerine uygun noktalama işaretleri koyunuz.

Arkadaşlar(/) Bu defa olsun sözümü dinleyin(,)

Oraya 8 saatte (/) gitmişler(,)

O yıl köyde kuraklık olmuştu(,) (/) Muhtar sonbahara doğru bir çözüm buldu(/)

Yaşasın(/) yarın bayram(,)

8. Cümlelerin anlam özelliklerini yazınız.

	Neden-Sonuç	Karşılaştırma	Benzetme
1	Fatih'i tanımadığı için çiçeği başkasına verdi.		Neden-Sonuç
2	Emin olduğum tek şey, senin benden daha iyi gördüğündür.	Karşılaştırma	
3	Fakat bu güvercinler, diğerlerinden biraz farklıydı.	Karşılaştırma	
4	Gümüş gibi parlayan bu güzel kasağının dişlerine baktım.		Neden-Sonuç

CamScanner ile tarandı

Şekil 2.3 3 Puan ile değerlendirilen cevap örneği

Şekil 2.3'te öğrencinin verdiği cevap incelendiğinde bazı önemli hatalar ve eksiklikler içerdiği görülmektedir. Bu nedenle dereceli puanlama anahtarına göre 3 puan alması uygun görülmüştür. Yapılan hataların bazıları noktalama işaretlerinin uygun şekilde işaretlenmemesinden kaynaklıyken bazıları ise cümlelerdeki anlam özelliklerinin tam olarak anlaşılamamasından kaynaklıdır. "T.4.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar. a) Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme gibi çıkarımlar yapılması sağlanır. T.4.4.10. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır." Yapılan hatalar ilgili kazanımlar için önemli sayılabilecek ölçüdedir. Çünkü konuya dair bilgi eksikliğinden kaynaklı hatalar söz konusudur. Bu nedenle ilgili soruya verilen cevap 3 puan ile değerlendirilmiştir.

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları kutucuklardaki uygun kavramlarla doldurunuz.

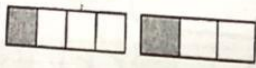
şekilleri	kati, sıvı, gaz	şeklını	kabın

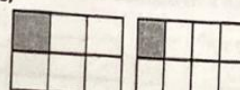
Maddeler doğada ..... şeklını ..... olmak üzere üç hâlde bulunur. Kati maddeler, akıcı olmadıkları için belirli bir şekilleri vardır. Konuldukları ..... kati ..... sıvı ..... gaz ..... şeklini almaz. Ama sıvı ve gazlar akıcı oldukları için belirli bir ..... şeklını ..... yoktur. Sıvı maddeler konuldukları kabın ..... şeklını ..... alır. Gazlar konuldukları kabın tamamına yayılır.

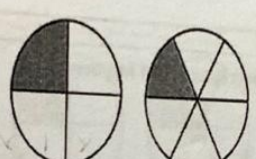
Şekil 2.4 2 Puan ile değerlendirilen cevap örneği

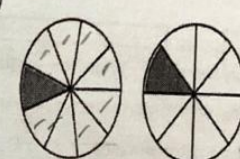
Şekil 2.4'e öğrenci tarafından verilen cevap incelendiğinde bariz hatalar ve yanlışların söz konusu olduğu görülmektedir. Verilen paragrafta dört boşluk bulunmaktadır. Ancak öğrenci bunlardan sadece birini uygun ve doğru şekilde yerleştirebilmiştir. Geriye kalan üç boşluk yanlış cevap olarak yazılmıştır. "*F.4.4.3.2. Aynı maddenin farklı hâllerine örnekler verir.*" Kazanımına dair bilgilerdeki eksiklik sebebiyle sorunun yanlış yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla buradaki eksiklik konuyla alakalı önemli bilgilerin eksikliğini göstermektedir. Bu nedenle ilgili soruya öğrencinin verdiği cevabın dereceli puanlama anahtarına göre 2 puanla değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

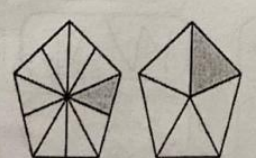
1 Aşağıda verilen kesirleri $>$ $<$ işaretlerinden uygun olanı koyarak sıralayınız.

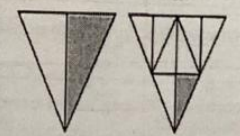
a) $\frac{1}{4} > \frac{1}{3}$

b) $\frac{1}{6} < \frac{1}{8}$

c) $\frac{1}{4} < \frac{1}{6}$

d) $\frac{1}{9} > \frac{1}{8}$

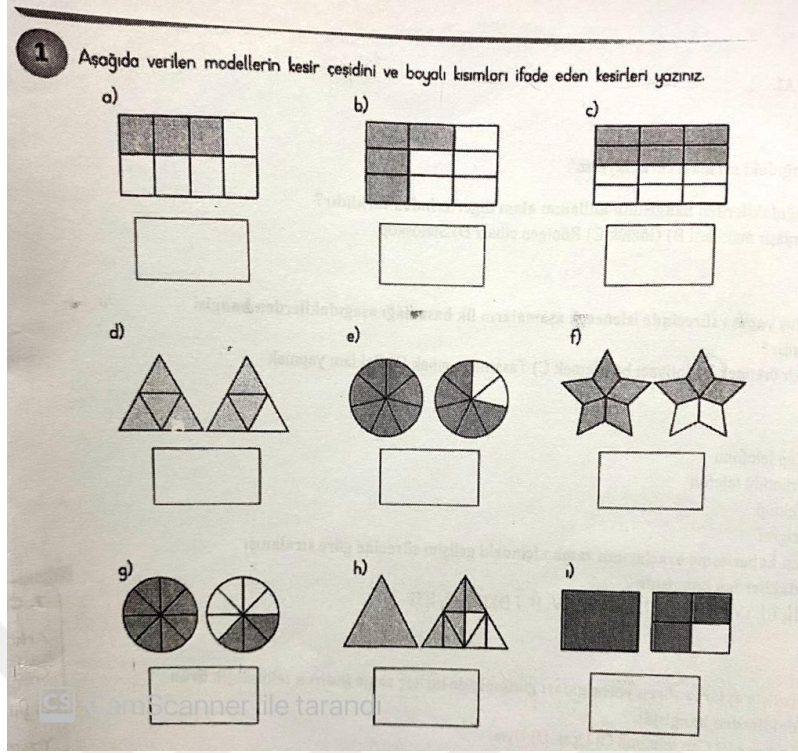
e) $\frac{1}{10} > \frac{1}{5}$

f) $\frac{1}{2} < \frac{1}{8}$

CS CamScanner ile tarandı

Şekil 2.5 1 Puan ile değerlendirilen cevap örneği

Şekil 2.5'te öğrencinin soruya verdiği cevap incelendiğinde cevapların tamamının yanlış olduğu görülmektedir. Soruda matematik dersi kesirlerin modellerle gösterilmesi ve aralarında karşılaştırma yapılabilmesi bilgisi ölçülmektedir. İlgili kazanımlar da şu şekildedir; "M.4.1.6.1. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri tanır ve modellerle gösterir. M.4.1.6.2. Birim kesirleri karşılaştırır ve sıralar." Öğrencide bu kazanımlarla alakalı önemli bir bilgi eksikliği söz konusudur. Modellerle ve sayısal olarak belirtilmesine rağmen kesirler arasındaki karşılaştırmayı yapamamıştır. Bütün cevaplar yanlış olsa da öğrenci bildiği şekilde soruları cevaplandırmıştır. Boş bırakmayıp soruları cevaplandırdığı için öğrenci bu sorudan 1 puan almıştır.

Şekil 2.6 0 Puan ile değerlendirilen cevap örneği

Şekil 2.6'da öğrencinin sorudaki tüm boşlukları boş bıraktığı gözlemlenmektedir. Soruların çözülmesi için yeterli zaman verilmesine rağmen soruya cevap vermeme tercih edilmiştir. Dolayısıyla bu soru öğrencimize puan kazandırmamıştır. "M.4.1.6.1. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri tanır ve modellerle gösterir." Kazanımıyla ilgili olan soru kazanımında belirtilen yeterliği ölçmek için hazırlanmıştır.

2.7. ARAŞTIRMADA KULLANILAN MASALLAR

Araştırmacı, çalışma öncesi masal yazma, ders konularının masallarla uyumu ve masal anlatımında dikkat edilecek hususlar noktasında yeterli bilgi birikimine sahip olabilmek için MEB Hizmet içi eğitimleri kapsamında "Masal Anlatıcılığı" kurs programına katılmış ve eğitimi başarıyla tamamlamıştır.

Araştırmada kullanılan masallar genellikle edebiyatımızın önemli kahramanlarının başından geçen maceralar şeklinde kurgulanmıştır. Kurgulama yapılırken araştırmacı TRT Çocuk kanalında yayınlanan ve çocuklar tarafından büyük ilgiyle takip edilen çizgi dizilerden masal formatında uyarlamalar yapmıştır. İlkokul

dördüncü sınıftaki dört temel ders olan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler dersleri için deney grubunda uygulanan masal listesi Tablo 2.6.'da belirtilmiştir.

Tablo 2.6 Derslerde Uygulanan Masallar

Dersler	Masallar
Türkçe	Karagöz ve Hacivat Denizde <i>TRT Çocuk Karagöz Dünyayı Geziyor Programından Uyarlama</i>
Matematik	Keloğlan ve Arkadaşları – Hayalet Madenci <i>TRT Çocuk Keloğlan çizgi dizisinden uyarlama</i>
Fen Bilimleri	Kitaptaki Macera <i>TRT Çocuk Emiray çizgi dizisinden uyarlama</i>
Sosyal Bilgiler	Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu <i>TRT Çocuk Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu çizgi dizisinden uyarlama</i>

Tablo 2.6'da TRT Çocuk kanalında yayınlanan programlar ve masala çevrilmiş hallerinin isimleri belirtilmiştir. Masallarda işlenen konular dizi olarak yayınlanan bölümlerden hazır olarak alınmamış, ders konusunun da içinde geçebileceği şekilde yeniden kurgulanmıştır.

“Karagöz ve Hacivat Denizde” isimli masalda Karagöz ile Hacivat’ın arasında geçen diyaloglarda kazanımlara vurgu yapılarak konunun pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Zıt anlamlı kelimeler, gerçek anlam – mecaz anlam, neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme cümlelerine örnekler masalda kahramanlar arasındaki diyaloglarda verilmiştir. Bu diyaloglardan kesitler şu şekildedir:

- Eee Hacivat’ım nasıl gidiyor? Çok balık yakalayabildin mi?

- Evet, evet ne demezsin! Aşırı çok!

- Aman iyi iyi, aferin; çok olsun ki geldiğimize değsin. Yiyemediğimizi satar, para da kazanırız.

- Ahh Karagöz’üm “çok” derken kinaye yapıyorum. Nerede bizde o şans, bir balık bile yok.

- Bak şimdi Hacivat balıkların büyüklerini ızgarada yapalım, yağlı olduğu için daha lezzetli olur. Hamsileri de tavada yaparız. Küçük balık tavada güzel olur. Buğulama mı yapsak?

- Yahu Karagöz'üm dalga mı geçiyorsun Allah aşkına?

- Evet, deminden beri dalgaları geçiyorum denizin ortasındayız ya canım.

- Yahu ben o anlamda demedim.

- Ya ne anlamda dedin?

- Balık yok diyorum, sen “İrisini şöyle yapalım, ufağını böyle yapalım, kalanını satalım.” diye tarif veriyorsun.

- E tabi tartıp vereceğiz tartmadan olur mu? Müşteriye balığın fiyatını tartmadan nasıl söyleriz?

...

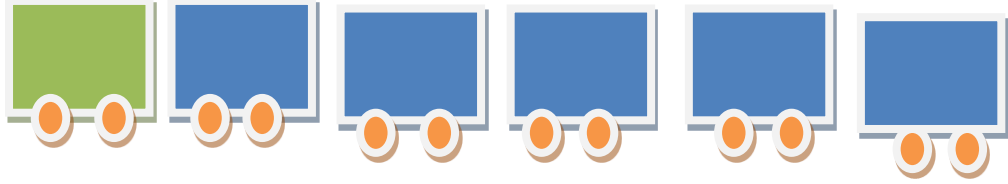
Diyalogda konu anlatımında öğrencilere kazandırılması hedeflenen kazanımlara masalda örnekler vererek çocukların öğrendiklerini kurgu içinde sezmesi hedeflenmiştir. Masalda geçenlerin canlandırılması ve diyalogların drama teknikleriyle rol oynama şeklinde sınıf önünde sergilenmesi sağlanmış, anlatılanlarda kalıcılığın sağlanmasına katkıda bulunulmuştur. Masalın tam hali ekler kısmında sunulmuştur.

Matematik dersinde hedeflenen kazanımlar kesirler ve sembollerle gösterilmesine yönelik kazanımlardır. Keloğlan masalında bir maceranın içerisinde öğrencilere kesirlerin mantığı kavratılmaya çalışılmıştır. Masalda kesirlerin model üzerinde gösterimi konusunda hayattan bir örnek yer almaktadır. Burada anlatılanlar hem tahtada şekil ile gösterilmiş, hem de öğrenciler tarafından tahtada canlandırılmıştır. Bu masal anlatılırken olaylar yer yer kesilmiş ve öğrencilere “Siz olsanız ne yapardınız? Göstermek isteyen var mı?” şeklinde sorular yöneltilerek doğaçlama drama etkinliği uygulamaları sağlanmıştır. Masalın tamamı ekler bölümünde verilmiştir. Kesirlerle ilgili masal kesiti şu şekildedir:

- (Sinek) Şuraya bakın! Çok heyecanlı olmalı. Hadi içine binelim.

- (Balkız) Hayır, sığamayız. Baksana küçücük.

- (Keloğlan) Balkız, biz 5 kişiyiz. Trende 6 vagon var. Yani hepimiz binsek bile trenin 5/6'sını doldurabiliriz. 1/6'sı boş kalır.

Fen Bilimleri dersi için anlatılan masalın başlığı ise “Kitaptaki Macera” şeklindedir. Bu masal TRT Çocuk Emiray çizgi dizisinden uyarlanarak hazırlanmıştır. Masaldaki olaylar ve kahramanların başından geçen maceralar derste verilen kazanımlarla ilişkilendirilerek kurgulanmıştır. Maddenin halleri masalın sonuna kadar gizli bir şifre olarak tasarlanmış ve en son öğrencilerin tahminlerinden sonra ifade edilmiştir. Masal kahramanlarının başlarından geçen olaylar ve bu olaylar karşısında verdikleri tepkiler, pekiştiriciliğin artırılması hedefiyle öğrencilere canlandırma yoluyla uygulanmıştır. Masalda konunun geçtiği kısım şu şekilde olup, masalın tam hali ekler kısmında sunulmuştur:

“Macera bitti, şifreyi çöz.” yazıyormuş kitapta. Geçirdiği zorlukları bir bir hatırlayıp, şifre ne olabilir diye düşünmüş. “Önce taşların içinden geçtim, sonra nehirle bir ağacı hayata döndürdüm. En son odayı saran zehirli gazlardan zarar görmeden hayvanları kurtardım.” Derken kitabın neyi anlatmaya çalıştığını anlamış. Dünyadaki bütün maddeler eskiden de günümüzde de hatta gelecekte de üç temel halde bulunur. Taş katıdır, su sıvı, duman gaz... Şifre maddenin halleriymiş.

...

Sosyal bilgiler dersi için teknolojinin gelişmesi ve geçmiş – günümüz kıyaslaması bakımından TRT Çocuk Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu isimli çizgi filminden uyarlanan bir senaryo ile masal oluşturulmuştur. Oluşturulan masalda Nasrettin Hoca yüzlerce yıl önceden günümüze yolculuk yapmaktadır. Zaman yolculuğu sırasında yeni gelişmelere ilişkin birçok şey öğrenmesi masalsı bir biçimde anlatılmıştır. Konuya ilişkin masal bölümü şu şekildedir:

Akşam olduğunda ışıkların her yeri aydınlatması, sokak lambaları ve evlerde kullanılan lambaları gördüğünde Nasrettin Hoca:

- Bunlar da ne böyle gaz lambası desem değil, kandil desem değil... Nasıl aydınlatıyorlar böyle!

Zehra:

- Hocam bunlar elektrikli aydınlatma cihazları. Sizin geldiğiniz zamanda daha icat edilmemişti. Mesela ampulü Edison adında bir mucit buldu. Doğru formüle ulaşmak için yüzlerce deneme yaptı. Daha sonra onun açtığı yolla bilimin hızlı ilerleyişi ile aydınlatma günümüzde çok ileri bir boyuta taşındı.

Hoca çocukları hayretle dinliyormuş. Aydınlatma ile ilgili bilgileri Zehra verdikten sonra Kerim söze girmiş:

- Bu da bir şey mi hocam ulaşım alanında da çok büyük yenilikler var. Bakın siz Küheylan ile yolculuk yapıyorsunuz. Ama günümüzde çok çeşitli ulaşım araçları var. Otomobiller, trenler, gemiler, uçaklar... İster deniz, ister kara yolu, isterseniz demir ya da hava yoluyla yolculuklar yapabiliyorsunuz. Küheylan ile aylar sürecektir mesafeleri bu araçlarla saatler içerisinde geçebiliyorsunuz.

- Ne yani havadan da mı yolculuk yapılıyor! Kanat takıp uçuyor muyuz?

- Hayır, uçak denen ulaşım aracıyla onlarca insan bir yerden bir yere havadan kolaylıkla taşınabiliyor.

Hoca bu duyduklarına çok şaşırılmış. İnsanların uçarak yolculuk yapmaları Nasrettin Hoca'nın yaşadığı zamanda hayal bile edilmiyormuş. Hoca şaşırılmaya devam ederken bu sefer Ayşe konuşmaya başlamış:

- Hocam şu anda uzaktaki bir tanıdığınız ile iletişim kurmanız da çok kolay. Mesela siz mektuplarla uzaktaki tanıdıklarınıza haber gönderiyorsunuz. Sizden önce dumanla haberleşen insanlar varmış. Şu anda herkesin cebinde birbirleriyle anında haberleşme sağlayabilecekleri cep telefonları var. Telefon da Graham Bell tarafından yıllar önce bulundu, başlangıçta sadece evlerde ve iş yerlerinde kullanılan kablolu bir cihazdı. Zamanla teknolojinin gelişmesi ile artık herkesin cebine kadar girdi.

- İnanamıyorum insanlık nerelere gelmiş böyle. Be bu duyduklarımı anlatsam bana deli derler, kimse inanmaz.

Hoca duyduklarına çok şaşırmış. Zamanda yolculuk yapmasının rüya olduğunu düşünürken çocuklardan öğrendiği yeni bilgilerle iyice kafası karışmış. Kendi zamanına geri dönüp her şeyi arkadaşlarına ve eşine anlatmak istiyormuş ama bir yandan da geldiği bu zamanda öğrendiklerinin daha bir başlangıç olduğunu biliyormuş, gitmek istemiyormuş.

...

Masallarda odak noktada masalın doğasının korunması amaçlanmış, öğrenilen bilgiler ve kazandırılacak kazanımların sadece masalın bir bölümünde hissettirilmesi ve yapılan drama teknikleriyle canlandırılması ya da doğaçlama yapılması sağlanmıştır. Öğrenciler masal dinleyerek öğrendiklerini eğlenceli bir biçimde tekrar etme fırsatı yakalamışlardır. Aynı zamanda öğrenilenlerin canlandırılması yaparak yaşayarak öğrenme noktasında öğrencilere katkı sağlamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada toplam puanlar üzerinde karşılaştırma yapılacak gruplarda yer alan verilerin yeterli sayıda olmaması ve bu verilerin normal dağılım sergilememesi nedeniyle parametrik test olan Independent-Samples T Test (Bağımsız Örneklem T Testi) yerine non-parametrik test olan Mann-Whitney U testi; parametrik test olan Paired Samples T Test (İlişkili Örneklem T Testi) yerine ise non-parametrik test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır.

Bulgu I

Deney ve kontrol grubunun ön test puanlarına ait Mann-Whitney U testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 3.1 Deney ve Kontrol Grubunun Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Dersler	Grup	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Türkçe Dersi	Deney Grubu	25.16	629	304	.87
	Kontrol Grubu	25.84	646		
Matematik Dersi	Deney Grubu	25.24	631	306	.90
	Kontrol Grubu	25.76	644		
Sosyal Bilgiler Dersi	Deney Grubu	26.68	667	293	.56
	Kontrol Grubu	24.32	608		
Fen Bilimleri Dersi	Deney Grubu	23.78	594.5	269.5	.39
	Kontrol Grubu	27.22	680.5		

Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön testleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testinin sonuçlarına göre deney grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p > .05$).

Bulgu II

Araştırmanın deney grubundaki öğrencilere uygulanan masal ve drama ile zenginleştirilmiş müfredatın akademik başarıları üzerinde etkisi olup olmadığını öğrenmek için parametrik test olan Paired Samples T Test (İlişkili Örneklem T Testi) yerine non-parametrik test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır. Elde edilen istatistikî sonuçlar aşağıda tabloda toplu bir şekilde sunulmuştur:

Tablo 3.2 Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Dersler	Ön test – Son test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Türkçe Dersi	Negatif Sıralar	1	2	2	-4.24	.00
	Pozitif Sıralar	23	12.96	298		
	Fark Olmayan	1				
Matematik Dersi	Negatif Sıralar	1	1.50	1.50	-4.34	.00
	Pozitif Sıralar	24	13.48	323.50		
	Fark Olmayan	0				
Sosyal Bilgiler Dersi	Negatif Sıralar	0	0	00	-4.22	.00
	Pozitif Sıralar	23	12	276		
	Fark Olmayan	2				
Fen Bilimleri Dersi	Negatif Sıralar	1	4.50	4.50	-4.08	.00
	Pozitif Sıralar	22	12.34	271.50		
	Fark Olmayan	2				

Masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitime katılan deney grubundaki öğrencilerin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri derslerindeki ön test ile son test puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar testi yapılmıştır. Bu testin sonucuna göre her ders için öğrencilerin son test puanları ön test puanlarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek çıkmıştır ($p < .05$).

Bulgu III:

Araştırmanın kontrol grubundaki öğrencilere normal eğitim öğretim müfredatının akademik başarıları üzerinde etkisi olup olmadığını öğrenmek için non-parametrik test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır. Elde edilen istatistikî sonuçlar aşağıda tabloda toplu bir şekilde sunulmuştur:

Tablo 3. 3 Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Dersler	Ön test – Son test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Türkçe Dersi	Negatif Sıralar	3	5	15	-3.87	.00
	Pozitif Sıralar	21	13.57	285.00		
	Fark Olmayan	1				
Matematik Dersi	Negatif Sıralar	2	7	14	-4.01	.00
	Pozitif Sıralar	23	13.52	311		
	Fark Olmayan	0				
Sosyal Bilgiler Dersi	Negatif Sıralar	3	3	9	-3.95	.00
	Pozitif Sıralar	20	13.35	267		
	Fark Olmayan	2				

Fen Bilimleri Dersi	Negatif Sıralar	2	4.75	9.50		
	Pozitif Sıralar	17	10.62	180.50	-3.50	.00
	Fark Olmayan	6				

Normal eğitim öğretim müfredatı şeklinde verilen eğitime katılan kontrol grubundaki öğrencilerin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri derslerindeki ön test ile son test puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını ortaya koymak için Wilcoxon İşaretli Sıralar testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre her ders için öğrencilerin son test puanları ön test puanlarından anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır ($p < .05$). Ancak masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitime katılan öğrenciler kadar yüksek bir başarı ortalaması görülmemiştir. Bu bağlamda masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitimin normal müfredatta verilen eğitimden anlamlı olarak daha yüksek akademik başarıyı sağlayıp sağlamadığını ortaya koymak amacıyla her iki grubun son test puanlarını karşılaştırılmıştır.

Bulgu IV:

Tablo 3. 4 Deney ve Kontrol Grubunun Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Dersler	Grup	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Türkçe Dersi	Deney Grubu	32.98	824.50	125.50	.00
	Kontrol Grubu	12.02	450.50		
Matematik Dersi	Deney Grubu	29.70	742.50	207.50	.04
	Kontrol Grubu	21.30	532.50		
Sosyal Bilgiler Dersi	Deney Grubu	31.42	785.50	164.50	.01
	Kontrol Grubu	13.58	489.50		
Fen Bilimleri Dersi	Deney Grubu	30.84	771.50	179.00	.01
	Kontrol Grubu	20.16	504.50		

Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son testleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Buna göre uygulama sonunda masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitime katılan öğrencilerin normal müfredat eğitimi alan öğrencilerden istatistiksel olarak daha yüksek son test puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir ($p > .05$). Bu sonuç hem masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitimin hem de normal müfredatın öğrencilerde akademik başarıyı arttırdığını ortaya koymuştur. Ancak bununla beraber masal ve drama ile zenginleştirilmiş eğitimin normal müfredat eğitimine kıyasla akademik başarıyı anlamlı olarak daha çok yükselttiği saptanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. SONUÇ

Çalışmanın aşamaları ve elde edilen sonuçlar maddeler halinde yazılmış olup araştırma ile nelerin hedeflendiği ve nelere ulaşıldığı konusundaki çıkarımlar aşağıda belirtilmiştir:

- Bu çalışmada masal ve drama etkinlikleriyle zenginleştirilmiş derslerin öğrencilerde ders başarısını nasıl etkilediği konusunda çıkarımda bulunmak hedeflenmiştir.
- Çalışmaya Gaziantep ilindeki bir ilkokuldan 4. sınıf düzeyinde iki sınıf ile başlanmıştır.
- Gerekli izinlerin alınması ve velilere-öğrencilere uygulanacak eğitim sürecinin anlatılmasının ardından uygulama kısmına geçilmiştir.
- Başlangıçta öğrencilerin anlatılacak derslerle alakalı konulara ilişkin mevcut hazırbulunuşlukları incelenmiş, ardından ders anlatımları yapılmıştır. Yapılan ders anlatımlarında öğrencilerin bir kısmına aynı konular geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmış ders planlarıyla sunulurken; diğer bir kısmına masal ve drama ile zenginleştirilmiş ders etkinlikleri de sunulmuştur.
- Süreç sonunda tüm öğrencilerin başlangıçtaki seviyelerine göre bilgilerini artırdığı gözlemlenmiştir.
- Yapılan ders anlatımları sonucunda tüm öğrencilerde başarının artmasına rağmen masal ve drama ile zenginleştirilmiş uygulamaların yapıldığı öğrencilerde normal öğretim teknikleriyle eğitim gören öğrencilere göre daha fazla artış gözlemlenmiştir.

Bu sonuçlardan yola çıkılarak masal ve drama ile zenginleştirilmiş ders anlatımlarında öğrencilerin daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür. Masallar ve drama çocukların hem eğlendikleri hem de süreçte daha aktif oldukları uygulamalar

olduğu için öğrencileri öğrenme sürecine çekmede etkilidirler. Masallarda anlatılan mesajın yanında ders kazanımlarıyla alakalı bilgilerden birkaçının da masal içerisine serpiştirilmesi öğrenilen konuların bir kurgu içerisinde tekrar edilmesine olanak sağlamıştır. Masallarla birlikte drama etkinliklerinin yapılmasıyla öğrenciler süreçte daha da aktif hale getirilmiş ve yaparak yaşayarak öğrenme sağlanmıştır. Çocuklar bu sayede hem eğlenirken öğrenmiş hem de öğrendiklerini uygulama fırsatı bulmuşlardır.

Yapılan uygulamaların öğrencilerin başarısına etkisi olumlu yönde olmuş bu da araştırma sonuçlarına yansımıştır.

4.2. TARTIŞMA

Masallar bireylerin bilişsel ve duyuşsal gelişimine katkı sağlaması bakımından çok önemli bir türdür. Her yaşa hitaben ortaya çıkmış olmasına rağmen genellikle çocuklar için daha uygun olduğu düşünülür. Çocukların erken yaşlarda hayal kurma becerilerini geliştiren, onları düşünmeye sevk eden ve eğitsel açıdan da önemli konularda öğütler veren masallar aynı zamanda dinlerken ya da okurken eğlenecekleri bir türdür. Bu çalışmada masalların çocuklar için ilgi çekici ve onları geliştirmede büyük rolü olan bir tür olmasından yola çıkılarak masalların derslerde kullanılması konusu araştırılmıştır. Şahin'in (2011) yaptığı çalışmada çocukların gelişiminde masalın önemine yönelik öğretmen görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenler çocuk gelişiminde masalların çok önemli olduğunu düşünmektedir. Doğru yaş grubu için doğru masalların kullanılması mümkün olabilirse çocuklar açısından masallar daha verimli ve faydalı bir rol üstlenecektir. Bu çalışmada da araştırmacı, çocukların yaş gruplarına uygun masallar seçmiş ve masalları bir ders materyali olarak kullanmıştır.

Adıgüzel ve Yalçınkaya (2016), yaptıkları çalışmada çok çeşitli konularda oldukça yaratıcı kurgularla oluşturulmasından dolayı masalların drama için çok önemli bir kaynak olduğunu ifade etmektedir. Bu tezde yapılan uygulamalarda da çıkarımda belirtildiği gibi masallar aracılığıyla drama etkinlikleri yapılmıştır. Yapılan etkinliklerde dramanın çeşitli teknikleri olan rol oynama, canlandırma gibi uygulamalar yapılmıştır. Masalların farklı kurgularda, ilginç olaylardan oluşması drama etkinliklerini daha keyifli hale getirmektedir. Şimşek ve Topal (2006) da yaptıkları çalışmada oyunların belirli hedefler çerçevesinde ders ortamına uyarlanması öğretimin tekniği olarak

önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır. Benzer çalışmasında Aksüt (2016) drama yönteminin öğrenci başarısına etkisinin yanında tutum ve kalıcılığa olan etkisini de incelemiştir. Çalışmanın sonucuna göre dramanın derste kullanılması hem öğrenci başarısını ve kalıcılığı artırmış hem de çocukların derse karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlamıştır. Güven (2012) yaptığı çalışmasında 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinde Türkçe eğitiminde drama tekniğinin kullanılmasının çok önemli olduğuna vurgu yapmaktadır. Gülcü ve Küçükkaragöz (2021) de yaptıkları çalışmayla sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatı ile yapılandırılmış drama etkinlikleri konusunda görüşlerini almış ve öğretmen görüşlerinin çeşitli türlerdeki çocuk edebiyatı eserlerinin drama ile birlikte sunulmasının ders için faydalı olacağını düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Drama tekniği yaparak yaşayarak öğrenme imkânı sunduğu için aslında öğrenilenlerin hayata aktarımını sağlar. Bu sayede hem öğrenmeyi kolaylaştırıcı hem de kalıcılığı artırıcı etkisi Aksüt'ün (2016) çalışmasıyla ortaya konmuştur. Bunun yanında Aykaç'ın (2011) yaptığı araştırmaya göre çocuk edebiyatı metinlerinin drama uygulamalarıyla birlikte verilmesi çocukları konuşma ve yazma becerileri açısından da geliştirir. Öztürk ve Duran (2018), yaptıkları çalışmada masalların 5. sınıf öğrencilerinde dinleme becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Yine benzer bir çalışmada Kahrıman (2014), çocuklara derslerin anlatımında drama kullanımının onları iletişim, empati becerileri ve değer algıları yönünden de geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Öte yandan Başdaş ve Akar-Vural (2017) yaptıkları çalışmada 6 yaş çocuklarda sosyal becerilerin geliştirilmesinde drama temelli dijital hikâye anlatımının etkisini ölçmüştür. Araştırma sonuçlarına göre 6 yaş çocuklarda sosyal becerilerin geliştirilmesinde drama destekli dijital hikâye anlatıcılığı olumlu yönde gelişime katkı sağlamaktadır. Erdal (2020) ise yaptığı tez çalışmasında 5 yaş çocuklarında problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde drama temelli masal anlatımının olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz'ın (2017) yaptığı çalışmada masalların erken yaşta yabancı dil öğretiminde dil becerilerinin gelişimine olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Barcın'ın (2018) yaptığı çalışmada ise drama yönteminin değerler eğitiminde kullanılmasının değerlerin kazandırılması noktasında olumlu etkilerinin olduğu ortaya konmuştur. Çetinkaya ve Sönmez (2019) ise masal anlatımının ilkökul 4. Sınıf kademesindeki çocuklarda konuşma prozodisine olumlu yönde katkısının olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla masalarla ve drama ile

zenginleştirilmiş ders uygulamalarının çocuklarda çok yönlü gelişim sağladığı söylenebilir.

Derslerin masallar ve drama gibi farklı uygulamalarla zenginleştirilmesi öğrencilerin akademik başarısının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Akın ve Narin'in (2020) yaptıkları benzer çalışmada da masal ve müzikle zenginleştirilmiş uygulamaların ilkökul öğrencilerinde akademik başarıyı artırmada etkili olduğu görülmektedir. Bu çalışma da benzer şekilde ilkökul öğrencilerine ana derslerin öğretilmesinde masal kullanımını konu almaktadır. Benzer başka bir çalışmada Karacil (2009) ilkökul öğrencilerinde drama yönteminin ders başarısına etkisini araştırmış ve dramanın ilkökulda ders başarısına olumlu yönde etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şahin (2018) Türkçe dersinde dramanın ders anlatımında kullanılmasının öğrenilenlerin kalıcılığına etkisini incelediği yüksek lisans tez çalışmasında Türkçe dersinde drama kullanımının kalıcılığı artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Selanik-Ay'ın (2005) çalışmasında ise dramanın hayat bilgisi dersinde kullanımının başarı ve kalıcılığı artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Rüzgâr (2014) ise 6. Sınıf öğrencilerinde bir sosyal bilgiler dersi ünitesinin drama ile anlatılmasının ders başarısına etkisini araştırmış ve drama uygulamalarının ders başarısına olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Özdemir-Şimşek ve Karataş (2020) yaptıkları araştırmada fen bilimleri dersinde dramanın başarıya etkisinin incelendiği deneysel tez çalışmalarını incelemişler ve fen bilimleri dersinde dramanın başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Yıldızlar ve Taş-Parlak (2010) ilkökulda matematik temel becerilerinin geliştirilmesinde drama tekniğinin etkisi hakkında öğretmen görüşlerini almıştır. Öğretmen görüşleri dramanın matematik temel becerilerini geliştirmede süreci olumlu etkilediği yönündedir.

Yiğit ve Kesmeçi (2015) ise masalları ana derslerin ve ilkökul kademesinin dışında vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersi için kullanmışlardır. Buna benzer bir şekilde yine ana derslerin dışında bir kullanım da Atalay ve Şahin'in (2012) çalışmalarında görülmektedir. İlgili çalışmada bilişim teknolojileri dersinde drama kullanımının öğrenci başarısına etkileri araştırılmış ve drama uygulamalarının ders başarısını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla masalları belirli bir yaş grubu ya da belirli derslerle sınırlandırmamanın gerektiği masalların çok çeşitli kullanım alanıyla görülmektedir.

4.3. ÖNERİLER

Masalların çocukların ilgi ve isteklerini artırdığına yönelik çok sayıda araştırma varken, özellikle ilkokul döneminde uçsuz bucaksız hayal dünyası ve düşünme yeteneğine sahip çocuklarda masalların yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu konuyla alakalı MEB'in yürüttüğü Anadolu Masalları Projesi masal konusunda farkındalık oluşturmayı ve kültürümüze ait masallarımızın yaygınlaştırılmasını önemli bir ölçüde sağlamıştır. Masal dinleyen çocuk, masal anlatır. Bu sayede masal türünün daha yaygın kullanılması noktasında katkı sağlanmış olur. Ancak masallardan alınan verimin artırılması bu çalışmada da olduğu gibi mümkündür. Eğitimciler anlattıkları masalların içerisine derste öğrenilen konularda ya da seçtikleri kazanımlardan serpiştirebilirler. Masalların içerisinde kurgu ile öğrenilen bilgide kalıcılık, bu sayede de verimlilik artırılabilir. Hatta öğrenilen bilgiler bir de drama etkinlikleriyle canlandırılırsa yaparak-yaşayarak öğrenme de sağlanmış olacağından verimlilik daha da artırılabilecektir. Yıllık planlarda masala yönelik çalışmaların ve etkinliklerin daha geniş yer bulması eğitim öğretim açısından güzel sonuçlar verebilir. Drama ve masalın birlikte kullanılacağı etkinlikler öğrencilerde birçok farklı beceriye birden katkı sağlayabilir. Birey masalı dinlerken masaldan alacağı düşünceyi alıp özümlediği anda zaten masaldan istifade etmiş olacaktır. Bunun yanında canlandırma, rol oynama ya da doğaçlama şeklindeki drama etkinliklerinin masalla birlikte uygulanması rol oynamaya yatkın öğrencilerin keşfedilmesi noktasında katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. ve Yalçınkaya, O. C. (2016). Yaratıcı Drama ile Masal Anlatma-Anlatı Tiyatrosu Örneği. *Prof. Dr. Sedat Sever, 85.Uluslararası Türk Masal Dünyası ve Doğumunun 100. Yılında Oğuz Tansel Sempozyumu*. Ankara, s. 85-96.
- Adıgüzel, Ö. (1993). *Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Adıgüzel, Ö. (2006a). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1).
- Adıgüzel, Ö. (2006b). Yaşantılara dayalı öğrenme, yaratıcı drama ve süreçsel drama ilişkileri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 31-38.
- Adıgüzel, Ö., Domkowsky, R., Handweg, U., Koch, G., ve Marx, S. (2011). Yaratıcı Drama Eğitimcileri/Liderleri ve Tiyatro Pedagoglarının Davranış ve Tutumuna İlişkin Etik Bildirge (Sözleşme). *Yaratıcı Drama Dergisi*, 6(11), 99-117.
- Akçaalan, H. (2015). *İşlevsel Kuram Açısından Masal ve Günümüz Kütahya'sında Masalların Durumu ile İlgili Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kütahya.
- Akın, E. ve Narin, A. (2020). Birleştirilmiş sınıflarda müzikle zenginleştirilmiş masalın ders başarısı üzerindeki etkisi, *EKEV Akademi Dergisi*, 0(82), 45-60.
- Aksüt, S. (2016). *5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin öğrenci başarısına, tutumuna ve kalıcılığa etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Elazığ.
- Akyol, A. K. (2003). Drama ve dramanın önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2).
- Asan, C. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, (2. Baskı). Samsun: Kardeşler Yayınevi.
- Aslan, N. (1999). "Türkiye 1. Drama Liderleri Buluşmasına Merhaba." *Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi Türkiye 1. Drama Liderleri Buluşması*. Ankara: Kollektif Yay.

- Atalay, O. ve Şahin, S. (2012). İlköğretim 5. sınıf bilişim teknolojileri dersinin öğretiminde drama öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 1-9.
- Ataman, M. (2006). Yaratıcı drama sürecinde yaratıcı yazma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 75-88.
- Aydın, F. (2020). Ahmet Ümit'in "Masal Masal İçinde" adlı eserinin motif indekse göre incelenmesi. *Asya Studies*, 4(11), 39-48.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Eğitimi Programı, Ankara.
- Barcın, F. (2018). *İlkokul 4. sınıf değerler eğitiminde yaratıcı drama yönteminin etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Gaziantep.
- Başdaş, F. ve Vural, R. A. (2017). Drama temelli dijital hikâye anlatıcılığı programının 6 yaş çocuklarının bazı sosyal becerilerinin gelişimine etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 1-30.
- Benslama, F. (2002). *İslam'ın Psikanalizi*, (Çev. Işık Gürgüden). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Boratav, P. N. (1959). *Zaman zaman içinde*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Boratav, P. N. (2013). *100 soruda Türk halk edebiyatı*. Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bilkan, A.F. (2001). *Masal estetiği*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çetinkaya, F. Ç. ve Sönmez, M. (2019). Masal anlatımının ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin konuşma prozodilerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 297-308.

- Çetinkaya, F. Ç., Topçam, A. B. ve Sönmez, M. (2019). Drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının masal yazma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 337-352.
- Doğan, A. (2021). *Anadolu Masallarının Yaratıcı Drama İle Aktarılmasına Dair Atölye Planı Önerisi*. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- Elçin, Ş. (2004). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Enginün, İ. (2006). Çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 213-222.
- Erdal, Z. (2020). *Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erdal, Z. (2020). *Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı, Konya.
- Ev-Çimen, E. (2008). *Matematik öğretiminde bireye “Matematiksel Güç” kazandırmaya yönelik ortam tasarımı ve buna uygun öğretmen etkinlikleri geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Fulford, J., Hutchings, M., ve Schmitz, H. (2001). *İlköğretimde drama [Drama in primary education]*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gardner, H. (1993). *Frames Of mind: The theory of multiple intelligences*. New York: A Division of Harper Collins Publishers.
- Gülcü, A. ve Küçükkaragöz, H. (2021). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretiminde çocuk edebiyatı ile yapılandırılmış dramaya ilişkin görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 742-768.
- Günay, U. (1975). *Elazığ masalları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.

- Güven, A. Z. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2), 52-66.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları nicel, nitel ve karma yaklaşımlar*. (4. Baskı). Ankara: Eğiten Kitap.
- Kaf, Ö. (1999). Hayat bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6).
- Kahriman, M. (2014). *İlkokul 3. sınıf hayat bilgisi dersi benim eşsiz yuvam temasındaki konuların drama yöntemine dayalı öğretiminin öğrencilerin iletişim, empati becerileri ve değer algıları üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Hatay.
- Karacil, M. (2009). *İlköğretim 1. kademede yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı, Kars.
- Karadağ, E., Korkmaz, T., Çalışkan, N. ve Yüksel, S. (2008). Drama lideri olarak öğretmen ve eğitimsel drama uygulama yeterliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik analizleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 169-196.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 103-139.
- Kasapoğlu, H. (2019). Etkili bir yaratıcı drama liderinin sahip olması gereken özellikler: Katılımcı görüşlerinin nitel analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 106-122.
- Kazan, V. (2012). *Mevlâna İdris Zengin masallarının eğitsel değeri*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi) Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Erzurum.

- Keleşoğlu, S. ve Metinnam, İ. (2018). Yaratıcı drama öğretmenlerinin sosyal adalet tutumlarının incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13 (2) , 189-198 .
- Koç, M. ve Dikici, H. (2003). Eğitimde dramanın bir yöntem olarak kullanılması. *İlköğretim Online*, 2(1).
- Korzenszky, T. (2015). Bir anadil olarak dans ve şarkı okul öncesinde drama çalışmalarında geleneksel masallar, çocuk tekerlemeleri, şarkılar ve oyunlar. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 10(1), 117.
- Kumartaşlıoğlu, S. (2006). *Balıkesir masallarında motif ve tip araştırması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 503-519.
- Makas, Z. (2000). *Türk dünyasından masallar*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.
- Mert, E. L. (2012). Anadili eğitimi-öğretimi sürecinde çocuk yazını ürünlerinden yararlanma ve masal türüne yönelik bazı belirlemeler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 1-12.
- Navarro, R. (2011). Eğitimde drama ve sosyal değişim: teorik bakış açıları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 6(11), 27-48.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Okvuran, A. (2003). Drama öğretmeninin yeterlilikleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 36(1) , 81-87 .
- Ormancı, Ü. ve Şaşmaz, F. Ö. (2010). Dramanın İlköğretimde Kullanılabilirliğine Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri: Demirci Eğitim Fakültesi Örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 165-191.
- Öztürk, E. ve Duran, E. (2018). Etkileşimli masal anlatım tekniğinin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 60-84.

- Parlakayıldız, B. (2014). Okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma başarılarının karşılaştırılması. *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 2(4), 107-125.
- Rüzgar, M. A. (2014). 6. sınıf sosyal bilgiler programındaki ipek yolunda Türkler ünitesinde geçen göç kavramının drama yöntemiyle işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Giresun.
- Sakaoğlu, S. (2002). *Gümüşhane ve Bayburt masalları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2003). *Masal Araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(2), 573-582.
- Sarıkaya, B. (2004). *Türk masallarında aile yapısı ("Bacı Bacı Can Bacı" masalı esasında)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Selanik-Ay, T. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Denizli.
- Seyidoğlu, B. (1975). *Erzurum halk masalları üzerinden araştırmalar, metinler ve açıklamalar*. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Ankara.
- Seyidoğlu, B. (2016). *Erzurum masalları*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Şahin, M. (2011). Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Millî Folklor*, 23(89).
- Şahin, T. G. (2018). *Hikâyesi olan deyimlerin drama yöntemiyle öğretilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Elazığ.

- Şimşek, E. (2001). *Yukarı Çukurova masallarında motif ve tip araştırması*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Şimşek, P. Ö. ve Karataş, F. Z. (2020). Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya etkisi: Meta-analiz çalışması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 63-84.
- Şimşek, T. ve Topal, Y. (2006). Türkçe eğitiminde drama ve özgün uygulama örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 277-297.
- Tanrıkulu, F. ve Yoğurtçu, M. (2018). Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde masalları drama yöntemiyle işlemenin Türkçe dersine etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2572-2590.
- TDK (Aralık, 2021). *Masal*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Tuluk, N. (2004). Yaratıcı drama. *Pivolka*, 3(15), 10-12.
- Tuzcuoğlu, S. (2019). *Forum tiyatrosunun yaratıcı drama bileşenleri (Eğitmen-konu-grup-mekân) açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim*, 22(107).
- Yalım, N. (2003). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Fen Bilgisi Dersinin Yaratıcı Drama Yöntemi İle Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yeniasır, M., ve Gökbulut, B. (2017). Eğitimsel açıdan Uygur ve Kıbrıs Türk masal kahramanları bağlamında iletilen olumsuz mesajlar. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 307-324.
- Yıldırım, D., (1998). *Türk bitiği*, Ankara: Akçağ Yayınları
- Yıldızlar, M. ve Parlak, F. T. (2010). İlköğretim 1-5. sınıflar matematik dersi temel becerilerine drama tekniğinin katkısına ilişkin öğretmen görüşleri. *Education Sciences*, 5(3), 1243-1258.
- Yılmaz, D. (2017). *Erken yaşta yabancı dil eğitiminde masalların dil becerilerine etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı, Edirne.

Yılmaz, G. Y. (2006). *Fen Bilgisi Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Yiğit, M. ve Kesmecı, A. (2015). Vatandaşlık ve demokrasi eğitiminde masal kullanımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(3), 1320-1338.

Yonar, G. (2011). *Türk Edebiyatında Fantastiğin Kökenleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

EKLER

Ek 1. Masal 1: Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu

Bir varmış, bir yokmuş...

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Zamanın birinde bir şehirde Kerim, Zehra ve Ayşe adında üç arkadaş yaşarmış. Bu üç arkadaş birbirleriyle vakit geçirmeyi çok severmiş. Zehra'nın babası bir mucitmiş. Zamanda yolculuk ile alakalı çalışmalar yapıyormuş. Çok uzun zamandan beri çalışmasına rağmen henüz olumlu bir sonuç elde edememiş. Ne zaman kendini ağaç evin içindeki laboratuvara atsa saatlerce çalışmış ancak, çalışmanın sonunda mutlaka bir şeyler ters gidermiş ve yaptığı deney düzeneği "bom!" diye patlarmış. Bir gün yine Zehra'nın babası Cemil deney yapmış ve eve dönmek üzere laboratuvardan çıkmış. Kapıyı açık unutmuş. Bahçede birlikte oynayan Kerim, Zehra ve Ayşe oyundan sıkılmışlar ve tam o sırada Kerim laboratuvarın kapısının açık unutulduğunu fark etmiş. Hemen arkadaşlarına haber vermiş. Cemil'in içerde neler yaptığını zaten hep merak ediyorlarmış. Zehra her ne kadar buranın gizli ve tehlikeli bir yer olduğunu söylese de arkadaşlarına sözünü geçirememiş ve beraber laboratuvara dalmışlar. O sırada Zehra'nın elinde bahçede okumak için getirdiği Nasrettin Hoca Fıkraları kitabı varmış. İçerde her buldukları şeyi incelemek isteyen ve

merak eden arkadaşlarını Zehra tutmaya ve uyarmaya çalışıyormuş. Laboratuvar da deneylerin önemli bir bölümünün yapıldığı gizli bir bölme varmış. Kapısında da içeri girmenin yasak olduğu yazıyormuş ama Kerim hiç durur mu, dalmış içeri. Arkadaşları da onu durdurmak üzere peşinden içeri girmişler. Zehra'nın elinde hala kitabı duruyormuş. İçerisi çok karanlıkmiş. Korkup panikledikleri anda hepsinin eli ayağına dolaşmış. Koşarak çıkışa doğru gidecekken Zehra'nın elinden kitap fırlayıvermiş. Kitap zamanda yolculuk için ışınlama yapılacak noktaya düşmüş. Birden bir patlama olmuş ve geçmiş zamandan Nasrettin Hoca ve eşi Küheylan oracıkta belirmiş. Çocuklar gördükleri karşısında çok ama çok heyecanlanmışlar. Hemen olayı Cemil Bey'e anlatmışlar. Nasrettin Hoca'nın günümüz maceraları başlamış. Hoca ilk zamanlar nerede ve hangi zamanda olduğunun farkına varamamış. Ancak dışarıda gördüğü yüksek binalar ve arabalara anlam veremiyormuş. Zehra, Kerim ve Ayşe Nasrettin Hoca'ya günümüz teknolojileriyle alakalı bilgiler veriyorlarmış. Akşam olduğunda ışıkların her yeri aydınlatması, sokak lambaları ve evlerde kullanılan lambaları gördüğünde Nasrettin Hoca:

- Bunlar da ne böyle gaz lambası desem değil, kandil desem değil... Nasıl aydınlatıyorlar böyle!

Zehra:

- Hocam bunlar elektrikli aydınlatma cihazları. Sizin geldiğiniz zamanda daha icat edilmemişti. Mesela ampulü Edison adında bir mucit buldu. Doğru formüle ulaşmak için yüzlerce deneme yaptı. Daha sonra onun açtığı yolla bilimin hızlı ilerleyişi ile aydınlatma günümüzde çok ileri bir boyuta taşındı.

Hoca çocukları hayretle dinliyormuş. Aydınlatma ile ilgili bilgileri Zehra verdikten sonra Kerim söze girmiş:

- Bu da bir şey mi hocam ulaşım alanında da çok büyük yenilikler var. Bakın siz Küheylan ile yolculuk yapıyorsunuz. Ama günümüzde çok çeşitli ulaşım araçları var. Otomobiller, trenler, gemiler, uçaklar... İster deniz, ister kara yolu, isterseniz demir ya da hava yoluyla yolculuklar yapabiliyorsunuz. Küheylan ile aylar sürecektir mesafeleri bu araçlarla saatler içerisinde geçebiliyorsunuz.

- Ne yani havadan da mı yolculuk yapılıyor! Kanat takıp uçuyor muyuz?

- Hayır, uçak denen ulaşım aracıyla onlarca insan bir yerden bir yere havadan kolaylıkla taşınabiliyor.

Hoca bu duyduklarına çok şaşırmış. İnsanların uçarak yolculuk yapmaları Nasrettin Hoca'nın yaşadığı zamanda hayal bile edilmiyormuş. Hoca şaşırmaya devam ederken bu sefer Ayşe konuşmaya başlamış:

- Hocam şu anda uzaktaki bir tanıdığınız ile iletişim kurmanız da çok kolay. Mesela siz mektuplarla uzaktaki tanıdıklarınıza haber gönderiyorsunuz. Sizden önce dumanla haberleşen insanlar varmış. Şu anda herkesin cebinde birbirleriyle anında haberleşme sağlayabilecekleri cep telefonları var. Telefon da Graham Bell tarafından yıllar önce bulundu, başlangıçta sadece evlerde ve iş yerlerinde kullanılan kablolu bir cihazdı. Zamanla teknolojinin gelişmesi ile artık herkesin cebine kadar girdi.

- İnanamıyorum insanlık nerelere gelmiş böyle. Be bu duyduklarımı anlatsam bana deli derler, kimse inanmaz.

Hoca duyduklarına çok şaşırmış. Zamanda yolculuk yapmasının rüya olduğunu düşünürken çocuklardan öğrendiği yeni bilgilerle iyice kafası karışmış. Kendi zamanına geri dönüp her şeyi arkadaşlarına ve eşine anlatmak istiyormuş ama bir yandan da geldiği bu zamanda öğrendiklerinin daha bir başlangıç olduğunu biliyormuş, gitmek istemiyormuş. Hoca genç arkadaşlarıyla maceradan maceraya koşarken bilgilerini de tazelemeye devam ediyormuş... Hoca bilgide ve gelişimde sınır olmadığını anlamış... Kim bilir belki bir gün o da genç arkadaşlarıyla birlikte geldiği zamana yolculuk yapıp kendi zamanını onlara anlatacağı bir fırsat bulabilirmiş... Gökten üç elma düşmüş... Biri Nasrettin Hoca'nın başına, biri çocukların başına, biri de bu masalı dinleyen siz gençlerin başına...

TRT Çocuk "Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu" adlı çizgi diziden uyarlanmıştır.

Ek 2. Masal 2:Kitaptaki Macera

Bir varmış bir yokmuş...

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...

Şehrin birinde bir genç oğlan yaşarmış. Pek çok işler başarmış. Çok mu çok yaramazmış, kabına sığmaz taşarmış. Dokuz yaşında, akli değil başında, haylazlık akarmış kirpiğinden kaşından...

Yaramaz, yerinde duramaz bir çocukmuş ama bir o kadar da zekiymiş. Annesi ve babası ile mutlu bir hayat sürermiş. Okulunda sevilir sayılır; kitap okumaya dayanamaz, bayılırmış.

Derslerine bir bir hakkıyla çalışarak seneyi tamamlamış. Annesi ve babası ona karne hediyesi olarak memlekete amcasının yanına tatil ayarlamış. Haberi alınca çok mutlu olmuş çocuk, hemen odasına çıkarak çantasını hazırlamaya başlamış. Bileti çoktan hazırmış.

Memlekete geldiğinde amcası karşılamış onu, eve doğru giderken kendisine bir sürprizi olduğunu seneler önce kullandığı bisikletini onun için onarttığını, yaz boyu dilediğince gezebileceğini söylemiş. Çocuk buna çok sevinmiş. Günler geçtikçe daha da sevmeye başlamış tatili ve amcasıyla yaşamayı.

Amcası:

- “Sevgili yeğenim, biliyorsun ben kütüphanede çalışıyorum. Dilersen benimle kütüphaneye gelebilirsin sabahları. Kitapları çok sevdiğini biliyorum; hem kitap okursun, hem bana da yardım etmiş olursun.” demiş. Bu fikri çok sevmiş bizim yaramaz.

- “Tamam amcacığım! Çok mutlu olurum.” demiş.

Ertesi sabah çıkmışlar evden. Az gitmiş uz gitmiş, dere tepe düz gitmişler. Bir arpa boyu yol gittikten sonra kütüphaneye varmışlar. Amcası ona kütüphaneyi gezdirirken iki tane kötü adam kütüphane etrafında dolaşıyormuş. Bizimkinin olan bitenden haberi yokmuş. Dolaşırken kütüphanenin içinde, kötü adamlar gölge gibi peşinde. Kimse sormamış: “Hemşerim burada işin ne?”, bakalım ne çıkacak bu işin içinden...

Kütüphanenin tüm bölümlerini gezmişler ki bir de ne görsün çocuk, kilitli bir kapı, açılmıyor pas tutmuş sapı. Amca demiş, bu odaya neden girmiyoruz. Amcası orada tarihi bazı kitaplar var, orayı kullanmıyoruz diye karşılık vermiş. Bizim haylaz durur mu, meraktan içi içini yemiş ama çaresizce tamam demiş.

Amcasını diğer kütüphane görevlisi ihtiyar ile konuşurken duymuş, istemeden kulak misafiri olmuş. Sihirli bir kitaptan bahsediyormuş ihtiyar, kötü amaçlı birilerinin eline geçmesinden endişelendiğini söylüyormuş. Daha da meraklanmış bizimki: “Acaba ben bu kitabı nasıl bulsam ki?” demiş.

Akşam olmuş yorucu mesai bitmiş. Amcası yeğenine hadi gidiyoruz demiş, bizim yaramaz düzenlemeye çalıştığı rafları daha bitirememiş. Amcası yarın yaparız kalanı dese de içi rahat etmemiş çocuğun. “Amca” demiş “Sen git, ben sonra geleyim. Burayı bitirmek istiyorum.” Amcası “Pekâlâ, ama kapıları kilitlemeyi unutma, çok da geç kalma.” demiş. Kütüphanenin kapısını kapatıp gitmiş. Çocuk elindeki işe öyle dalmış ki, bitene kadar mola dahi vermemiş. Rafların hepsi düzenlenince kilitli kapı aklına gelmiş. “Anahtarlar da hazır bendeyken, şimdi bakmazsam ne zaman bakacağım?” diye düşünerek odaya doğru yönelmiş. Sihirli kitabın peşinde olan kötü adamların hemen arkasında olduğunun farkında bile değilmiş.

Açıp kapıyı girmiş içeri. Orada da yine raflar üzerinde sıra sıra düzenli bir biçimde dizilmiş, tozlu mu tozlu, eski püskü tarihi kitaplar varmış. Hepsini yırtılmak

üzere okunamayacak kadar hassas haldeyken, bir tanesi varmış ki camlı bir dolabın içinde, üzerinde bir rozet parıl parıl parlıyor, adeta etrafa ışık saçıyormuş. Çocuk çok heyecanlanmış, sihirli kitap bu olmalıymış.

Hemen derin bir nefes alıp açmış dolabı, eline almış kitabı. Kötü adamlar da dolabın arkasından bizim haylazı seyrediyor, kitabı gördükçe heyecandan gözlerinin içi gülüyormuş. Çünkü onlar da bu kitabın peşindeymiş.

Çocuk kitabı açmış, kitap elinden fırlamış. Zamanda yolculuk başlamış. Kitap etrafında kim varsa yüzlerce yıl geriye göndermiş, bir köye. Arabalar, telefonlar, hatta bisiklet bile yokmuş bu zamanda. Taştan camiler, kerpiçten evler, at arabaları...

Çocuk boşlukta savrulmuş, savrulmuş, gözünü açtığında kendi yaşlarında bir başka çocuğun üzerine düşüvermiş gökten. Kitabın peşindeki kötü adamlar ise köylünün korkulu rüyası olan devlerin yanına düşmüşler. Devler ile köylüler hiç anlaşılamamış. Çünkü devler hiç çalışmaz tembel tembel gezinir ve köylülerin sene boyu emek vererek uğraşıp didinerek elde ettikleri mahsulleri birkaç lokmada yutuverirlermiş. Bu yüzden bu üç dev köylünün başına dert açmaktan başka işe yaramamış.

Çocuk yeni tanıştığı bu gence nerede olduklarını sormuş, genç bir anlam verememiş bizimkinin şaşkın hallerine. Çocuk bir yandan çevresinde tanıdık bir şeyler arıyor, bir yandan üzerinde müzelerde gördüğü, eski insanların kıyafetlerinden gördükçe ne olduğunu anlamaya çalışıyormuş. Yanında sadece gizemli kitap varmış, dilekleri yerine getirdiğine inanılan bu kitap neden bizim haylazı geçmişe göndermiş anlayamıyormuş.

Sonunda başına gelenleri anlamış ve yeni tanıştığı arkadaşına anlatmış meseleyi. Arkadaşı çok şaşırmış ve böyle bir şeyin olduğuna inanmamış. Gelecekte gelen bu misafiri çok sevmiş, ona yardım etmek istiyormuş. Kendi arkadaşlarıyla tanıştırmış bizimkini. Olayları onlara da anlatmışlar ve ortak bir çözüm yolu bulmak, kitabın gizemini çözmek için düşünmüşler, düşünmüşler...

Birden kitapta bir ışık belirmiş. Açmışlar.

- “Bu kitapla oynamamalıydın çocuk. Şimdi cezalandırıldın. Eğer kendi zamanına geri dönmek istiyorsan birkaç sırrı çözmen gerekecek.” yazıyormuş.

Bir sonraki sayfayı çevirdiklerinde: “Hazır olduğunuzda söyle ama verdiğim görevlerdeki şifreleri tek tek çözmezseniz bu zamana hapsolacak, burada yaşlanacaksınız.” yazıyormuş.

Birbirlerine bakıp, “Hazırız!” demişler bir ağızdan. Ellerini kitabın üzerine koymuşlar ve yine kitap harekete geçmiş. Bizim haylaz ve arkadaşları ucu bucağı görünmeyen her yanı taşlarla, kocaman kayalarla dolu bir yere gönderilmişler. Gözlerini açtıklarında karşılarında devleri ve kötü adamları görmüşler. Onların tuzağından kurtulmaları gerekiyormuş ama kayalıklar labirent gibiymiş ve kaçma şansları yokmuş. Koşarak uzaklaşmaya çalışmışlar, devler çok büyük oldukları için yavaş hareket ediyormuş ama kötü adamlar büyük bir taşın üzerinde amansız kovalamacayı izliyor, devlere direktifler veriyorlarmış. “Biriniz ilk çıkışı kapatsın, diğeriniz ikinciye, en sonuncunuz üçüncü çıkışı kapatsın. Böylelikle kaçacakları en ufak bir delik bırakmamış olacağız, o kitabı bize getirin size ziyafet kuracağız aslan devlerimiz!” demişler. Bizimkiler devlerin yemek dolabının üzerindeki kocaman su bardağının arkasında saklanmışlar. Birkaç dakika sonra uzun boylu devin geldiğini görüp sessizce üçe kadar saymışlar ve bardağı devin kafasına doğru iterek düşürmüşler. Bardağı kafasında kırılan dev sersemlemiş. Hemen bacaklarının arasından geçerek ilk çıkışa doğru koşmaya başlamışlar. Kocaman bir toprak birikintisinde bir geçit görmüşler, girmişler içeri. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmişler. Bir arpa boyu yol gitmişler ki bir de bakmışlar taşlı tuzaktan kurtulmuşlar.

Daha olup biteni anlayamadan kitap tekrar yeni bir görev için açılmış, sayfaları hızlıca dönmeye başlamış ve bu sefer sadece bizim haylaz ve köyde ilk tanıştığı arkadaşı cıvıl cıvıl öten kuşlar eşliğinde şırıl şırıl ırmaklar akan yeni görev yerlerine gelmişler. Ama buradan da çıkmaları gerekiyormuş. Belirli bir sürede çıkamazlarsa görev tamamlanamamış sayılıyormuş.

Başlarını kaldırdıklarında ucu bucağı görünmeyen nehrin bir tarafında geçit, bir tarafında bizimkiler duruyormuş. Karşıya geçmek için ne bir köprü varmış ne de kayık. Etrafı incelemeye başlamışlar, bir ipucu aramaya koyulmuşlar. Beklemekten umutları tükenmek üzereyken yemyeşil ağaçlar arasında duran, dalları kurumuş, yaprakları sararmış yaşlı bir ağaç dikkatlerini çekmiş. Bizimki cebinden matarasını çıkarıp nehirden doldurmuş ve ağacın dibine döküvermiş. Birden yer sallanmaya başlamış, ağaç

yeşeriş, nehrin dibinden taşlar yükselmiş, bir köprü gibi... Atlamışlar bir taştan diğerine, ondan bir sonrakine, bir sonrakine... Derken bakmışlar ki, nehri geçmişler. Ağaca verdikleri su onu hayata döndürürken kendilerine de geçide giden yolları açmış.

Bir geçitten daha geçmenin verdiği huzurla gülüşüp zıplaşıyorlarmış ki çok ileride, karşıda, köyün bulunduğu yerden bir kara bulut yükseliyormuş. Evet, bu büyük bir yangınmış. Koşarak dumanların yükseldiği yöne doğru gelmişler. Bir evden yükselen simsiyah zehirli gaz bulutu hayvanların bulunduğu ağıra doğru doluyormuş. Neyse ki evde kimse yoktu ama hayvanlar zehirlenme tehlikesi içerisindeymiş. Herkes evin derdine düşmüş, ateşi söndürmek için seferber olunmuş. Bizim bitirim ikili hemen ahıra koşmuş. Kapı açılınca hayvanlar can havliyle uzaklaşmışlar ahırdan, ölmekten kurtulmuşlar. Köylü kendilerine teşekkür etmiş.

Kitabı eline almış bizim haylaz, “Macera bitti, şifreyi çöz.” yazıyormuş kitapta. Geçirdiği zorlukları bir bir hatırlayıp, şifre ne olabilir diye düşünmüş. “Önce taşların içinden geçtim, sonra nehirle bir ağacı hayata döndürdüm. En son odayı saran zehirli gazlardan zarar görmeden hayvanları kurtardım.” Derken kitabın neyi anlatmaya çalıştığını anlamış. Dünyadaki bütün maddeler eskiden de günümüzde de hatta gelecekte de üç temel halde bulunur. Taş katıdır, su sıvı, duman gaz... Şifre maddenin halleriymiş.

Kitap bir kez daha açılmış, sayfaları sağa sola saçılmış. Bizim haylaz demiş ki: “Yeter artık! Bu kaçınıcı...” Kitap demiş: “Üzülme, dertlenip de süzülme. Geçtin testi aferin, doğru yap vazifeni. Büyüklerini dinle, her bulduğun odaya girme.” demiş ve çocuğu kütüphaneye geri bırakmış. Derin bir nefes alan yaramaz bir daha asla büyüklerin söylediklerini unutmayacağına söz vermiş kendi kendine.

Gökten üç elma düşmüş, biri bizim haylazın başına, biri yardımsever arkadaşının başına, biri de bu masalı dinleyenlerin başına...

TRT Çocuk “Emiray” çizgi dizisinden uyarlanmıştır.

Ek 3. Masal 3: Karagöz ve Hacivat Denizde

Bir varmış, bir yokmuş...

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, pireler berber iken, develer tellal iken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallarken... Zamanın birinde birbiriyle çok iyi geçinen iki arkadaş varmış. Bunlardan birinin adı Karagöz, diğerininki Hacivat'mış. Birbirleriyle iyi geçiniyorlar dediysek aslında o kadar da iyi geçindikleri söylenemezmiş. Çünkü Karagöz biraz aksi, sinirli, sakar ve geçimsiz biriymiş. Hacivat ise anlayışlı, kibar, bilgili ve daha sakin biriymiş. Her zaman çok iyi geçinemeseler de birbirlerini çok seven ve sayan iki mutlu arkadaşmış onlar... Birlikte türlü maceralara atılıyorlarmış.

Günlerden bir gün Karagöz ve Hacivat balık tutmak için denize gitmeye karar vermişler. Denize bir tekne ile açılmışlar. Az gitmişler, uz gitmişler dalga dalga düz gitmişler ama istedikleri gibi bir gezinti olmamış bu. Çünkü balığa rastlayamamışlar. Karagöz teknenin yönünü ve hareketini ayarlıyormuş, Hacivat ise balık tutmaya çalışıyormuş. Aralarında konuşmaya başlamışlar:

- Eee Hacivat'ım nasıl gidiyor? Çok balık yakalayabildin mi?

- Evet evet ne demezsin! Aşırı çok!

- Aman iyi iyi, aferin; çok olsun ki geldiğimize değsin. Yiyemediğimizi satar, para da kazanırız.

- Ahh Karagöz'üm "çok" derken kinaye yapıyorum. Nerede bizde o şans, bir balık bile yok.

- Bak şimdi Hacivat balıkların büyüklerini ızgarada yapalım, yağlı olduğu için daha lezzetli olur. Hamsileri de tavada yaparız. Küçük balık tavada güzel olur. Buğulama mı yapsak?

- Yahu Karagöz'üm dalga mı geçiyorsun Allah aşkına?

- Evet, deminden beri dalgaları geçiyorum denizin ortasındayız ya canım.

- Yahu ben o anlamda demedim.

- Ya ne anlamda dedin?

- Balık yok diyorum, sen "İrisini şöyle yapalım, ufağını böyle yapalım, kalanını satalım." diye tarif veriyorsun.

- E tabi tartıp vereceğiz tartmadan olur mu? Müşteriye balığın fiyatını tartmadan nasıl söyleriz?

...

Derken denizde bayağı yol almış şaşkın ikili. Hacivat henüz balık tutamadıklarını Karagöz'e bir türlü anlatamamış. Bir süre sonra yorulmuş ve geri dönmek istemişler ama denizde fazla ilerledikleri için kaybolmuşlar. Karagöz yanında mangal ve birkaç parça odun da getirmiş neyse ki... Karagöz: "Kaybolduk ama en azından yanımızda ateş yakacak malzemelerimiz var. Hemen şu mangalın üzerinde iki balık pişirelim, karnımızı doyuralım. Doyduktan sonra daha sağlıklı düşünürüz ve yolu bulabiliriz." demiş. Arkasını dönüp baktığında bir de ne görsün. Ortada bir balık bile yok, Hacivat öylece, çaresizce oturuyor. Durumun yeni farkına varan Karagöz çaresizlik içinde olduğu yerde kalakalmış. Akşam vakti yaklaşıyor, havanın birazdan kararacağını düşündükçe Hacivat ve Karagöz'ün içini korku kaplıyormuş. Tam umutları tükenmek üzereyken oltada bir kıpırdama olmuş. Hacivat şaşkınlıkla oltayı Karagöz'e göstermiş. Ancak Karagöz açlığını çoktan unutmuş ve şöyle demiş:

- Aman Hacivat şimdi sırası mı balığın, kaybolduk uçsuz bucaksız sularda, akşam da olmak üzere.

- Karagöz'üm haklısın ama nasip bu işler, ayağımıza kadar gelmiş bir balığı yakalamayalım mı şimdi? Hem yardım et, çekemiyorum. Büyük bir şey galiba!

Karagöz yerinden kalkıp Hacivat'la birlikte oltaya asılmış. Olta neredeyse kırılmak üzereymiş. Oltayı çektiklerinde gözlerine inanamamışlar. Çok güzel, parlayan kuyruğuyla göz kamaştıran bir denizkızı çıkmış sudan. Saçları uzun ve ıslıl ıslılmış. Bunu gören Karagöz hemen oltadan kurtarıp denizkızından özür dilemiş. Denizkızına kaybolduklarını anlatıp yardım istemiş Hacivat. Durumu bir güzel anlatmış. Denizkızı onlara yardım etmiş ve karaya ulaşmalarını sağlamış. Sonra da dalgalar arasında kaybolup gitmiş. Tekneden eşyalarını alı inerken balık kovanının içinin balıklarla dolu olduğunu görmüşler. Denizkızı onlara bir kova balık da hediye etmiş. Çok sevinmişler, yaptıkları iyiliğe denizkızı güzel bir karşılık vermiş.

Gökten üç balık düşmüş; biri Karagöz'ün, biri Hacivat'ın, biri de bu masalı dinleyen siz akıllı dinleyicilerin başına...

TRT Çocuk "Karagöz Dünyayı Geziyor" programından uyarlanmıştır. (şu an yayınlanmayan program)

Ek 4. Masal 4:Keloğlan ve Arkadaşları – Hayalet Madenci

Bir varmış, bir yokmuş...

Evvel zaman içinde, bir ülkede Keloğlan adında bir geç yaşarmış. Keloğlan köyde annesi ile birlikte yaşıyormuş. Köydeki diğer çocuklarla oyunlar oynamaya ve etrafında zor durumda bir insan varsa onlara yardım etmeyi çok severmiş. Yardımseverliği ve dürüstlüğü'nün yanında bir o kadar da şakacı ve eğlenceli biriymiş Keloğlan.

Bir gün Keloğlan, arkadaşlarıyla birlikte bisiklet gezintisine çıkmış. Gezintiyi köyün ileri gelen yaşlı üyesi Bilge Dede düzenlemiş. Amacı gençlerin birlikte vakit geçirerek kaynaşmaları ve küskün olanlar varsa barışmalarını sağlamakmış. Gezinti başlamış. Köyün dışındaki ormanlık alana doğru yola çıkmışlar. Keloğlan, İnatçı, Kara, Balkız, Sinek bisiklet sürerek ormanlık alanda muhabbet ediyorlarmış. Az gitmişler, uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler... Her şey güzel ve yolculuk keyifli bir şekilde ilerlerken Sinek, “Var mı benimle yarışabilecek olan?” diye sormuş. Diğer çocuklar bunun tehlikeli olduğunu bildikleri için yarışmak istememişler. Sinek buna rağmen hızlanarak önlerine geçmiş. Çok sürmeden dengesini kaybedip düşmüş. Arkadaşları hemen yanına gelerek bir şeyi olup olmadığını sormuşlar. Sinek hata yaptığını

kabullenmeyip yine üste çıkmaya çalışıyormuş ki birden yağmur başlamış. Aralarında konuşmaya başlamışlar:

- (Keloğlan) Yağmur hızlanıyor, devam etmemiz zor.

- (Balkız) Evet, sığınacak bir yer bulsak iyi olur. Islanırız üşütür, hasta oluruz.

- (Kara) Bakın şurada bir mağara var. Bayağı derine benziyor. Yağmur dinene kadar orada bekleyebiliriz.

- (Balkız) Ama baksanıza, girişini kaparmışlar. “MADEN OCAĞI – İçeri girmek tehlikeli ve yasaktır.” yazıyor. Buraya saklanmak pek de iyi bir fikir değil gibi.

- (İnatçı) Dedem hayaletli bir maden ocağı masalı anlatmıştı. İçinde bir hayalet varmış ve giren herkesi alıkoyup dışarı çıkmalarına izin vermiyormuş. Masalda geçen maden ocağı burası olmasın!

- (Keloğlan) Yapma İnatçı, yazıdan dolayı bence de girmememiz gerekiyor ama hayaletler gerçek değildir.

- (Sinek) Maden ocağı görmedim hayatımda içeriye girelim, çok ileriye gitmeden dikkatlice bakıp çıkarız.

- (Balkız) Sinek! Görmüyor musun, yasak!

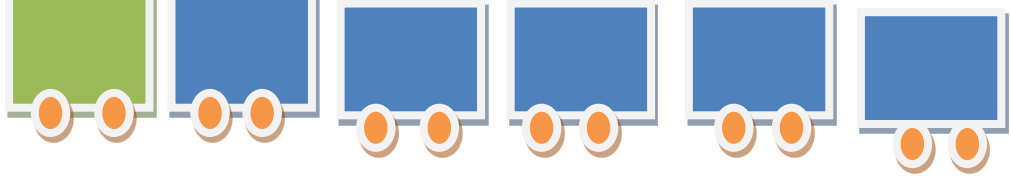
- (Sinek) Sizin nazınızı beklersek burada sırlıslık olacağız. Ben içeri giriyorum.

Sinek’le birlikte Kara da gitmek istemiş. Birlikte mağara girişindeki tahta engeli kaldırmışlar ve içeriye doğru yürümeye başlamışlar. Keloğlan da peşlerinden gitmiş, arkadaşlarının başlarına bir iş açabileceklerini düşünmüş. Hep birlikte içeriye girmişler. Girişte, içerisinde meşalelerin bulunduğu bir kova görmüşler. Meşalelerle birlikte karanlığa doğru ilerlemeye başlamışlar. Bir süre sonra girdikleri yönü kaybetmişler. İlerde madencilerin kullandıkları eşyalar ve raylı bir yol görünmüş. Biraz daha ilerlediklerinde rayların üzerinde ilkel bir tren görmüşler. 6 tane vagonu olan bu trende vagonlar tek kişilikmiş. Tekrar konuşmaya başlamışlar:

- (Sinek) Şuraya bakın! Çok heyecanlı olmalı. Hadi içine binelim.

- (Balkız) Hayır, sığamayız. Baksana küçücük.

- (Keloğlan) Balkız, biz 5 kişiyiz. Trende 6 vagon var. Yani hepimiz binsek bile trenin 5/6'sını doldurabiliriz. 1/6'sı boş kalır.

Trene atlamışlar ve yolculuk başlamış. Çok hızlı ilerliyorlarmış. Yolun sonuna geldiklerinde artık çıkışın nerede olduğuna dair en ufak bir fikirleri yokmuş. Meşaleleri de sönmüş. İnatçı'nın hayalet korkusu giderek artarken karşılarında birden uzun boylu kocaman bir gölge belirmiş. Bağırarak birbirlerine sarılmışlar korkuyla. Gölgeyle birlikte yaklaşan bir ses duymuşlar: "Korkmayın, sakın olun!". Saniyeler sonra bir de bakmışlar ki karşılarında bir madenci... Onlara madende ne aradıklarını sormuş. Merakla girdiklerini ve daha sonra da kaybolduklarını anlatmışlar. Madenci: "Sizi çıkışa kadar bırakırım ama bir daha her merak ettiğiniz yere girmeyin. Bu sizin için çok tehlikeli olabilir." demiş. Çocukları tünelin çıkışına kadar getirmiş madenci. Teşekkür etmişler ve bir daha asla böyle tehlikeli işlere kalkışmamışlar.

TRT Çocuk Keloğlan çizgi dizisinden uyarlanmıştır.

Ek 5. Testler

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları kutucuklardaki uygun kavramlarla doldurunuz.

şekilleri	kı, sıvı, gaz	şeklını	kabın

Maddeler doğada ..... olmak üzere üç hâlde bulunur. Katı maddeler, akıcı olmadıkları için belirli bir şekilleri vardır. Konuldukları ..... şeklini almaz. Ama sıvı ve gazlar akıcı oldukları için belirli bir ..... yoktur. Sıvı maddeler konuldukları kabın ..... alır. Gazlar konuldukları kabın tamamına yayılır.

B) Aşağıdaki tabloda katı sıvı ve gazlara ait özellikler verilmiştir. Tabloda verilen özellikler hangi madde ile ilgiliyse o maddenin altına (✓) işareti koyunuz.

Maddelerin Özellikleri	Katı Maddeler	Sıvı Maddeler	Gaz Maddeler
1. Belirli bir şekli yoktur.			
2. Akıcıdır.			
3. Konuldukları kaba tamamen yayılır.			
4. Zeytinyağı, su, benzin, alkol, pekmez örnek olarak verilir.			
5. Taş, altın, kalem, şişe, tuz, şeker örnek olarak verilir.			
6. Hava, su buharı, doğal gaz örnek olarak verilir.			

ÇALIŞALIM

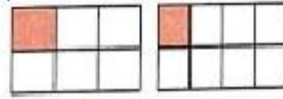
1 Aşağıda verilen kesirleri ">" "<" işaretlerinden uygun olanı koyarak sıralayınız.

a)

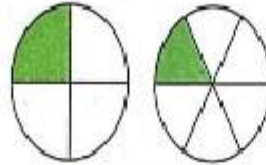
$$\frac{1}{4} \dots\dots\dots \frac{1}{3}$$

b)

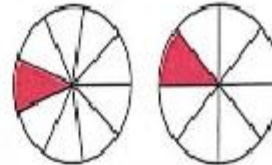
$$\frac{1}{6} \dots\dots\dots \frac{1}{8}$$

c)

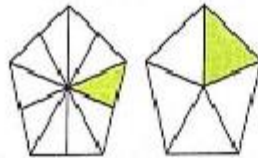
$$\frac{1}{4} \dots\dots\dots \frac{1}{6}$$

d)

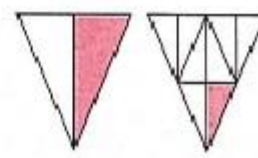
$$\frac{1}{9} \dots\dots\dots \frac{1}{8}$$

e)

$$\frac{1}{10} \dots\dots\dots \frac{1}{5}$$

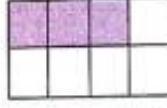
f)

$$\frac{1}{2} \dots\dots\dots \frac{1}{8}$$

1 Aşağıda verilen modellerin kesir çesidini ve boyalı kısımları ifade eden kesirleri yazınız.

a)

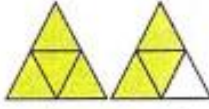

b)

c)

d)

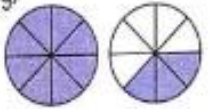

e)

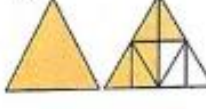

f)

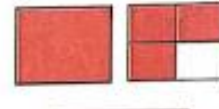

g)

h)

ı)

2 Aşağıda verilen tabloyu istenene uygun olarak doldurunuz.

Kesrin Yazılışı	Kesrin Okunuşu	Kesrin Yazılışı	Kesrin Okunuşu
$\frac{3}{8}$	Sekizde üç	$\frac{7}{6}$	Altıda yedi
$\frac{6}{9}$			İki tam dörtte üç
$\frac{11}{5}$			Dokuzda on dört
$1\frac{2}{7}$			Üç tam ikide bir
$\frac{8}{6}$			Beşte yedi
$\frac{4}{5}$			Üçte on

● Cümlelerde koyu yazılan kelimelerin gerçek anlamda mı yoksa mecaz anlamda mı kullanıldığını yazınız.

Kadir Bey'in bunu bir türlü fark etmemiş olması onu **deliye** döndürür.

Çünkü ihlamurun **kokusunu** alıyorum.

Asıl engelli kim acaba? Beden engelliler mi; yoksa **yürek** engelliler mi?

Pekâlâ, bu kaşığı niye **kırdın**?

Bu sözlerin ardından oda arkadaşları gibi pişmanlık ateşiyle **yandı**.

● Cümlelerde yay ayraç ( ) içlerine uygun noktalama işaretleri koyunuz.

Arkadaşlar( ) Bu defa olsun sözümü dinleyin( )

Oraya 8 saatte ( ) gitmişler( )

10 yıl köyde kuraklık olmuştu( ) ( ) Muhtar sonbahara doğru bir çözüm buldu( )

Yaşasın( ) yarın bayram( )

● Cümlelerin anlam özelliklerini yazınız.

Neden-Sonuç

Karşılaştırma

Benzetme

1

Fatih'i tanımadığı için çiçeği başkasına verdi.

2

Emin olduğum tek şey, senin benden daha iyi gördüğündür.

3

Fakat bu güvercinler, diğerlerinden biraz farklıydı.

4

Gümüş gibi parlayan bu güzel kasaının dişlerine baktım.

A. Aşağıda verilen ifadeleri kutucuklardaki sözcüklerden uygun olanlar ile tamamlayınız.

uçma

pıtrak

eğitim

Edison

sağlık

icat

radyasyon

ulaşım

1. Projeksiyon aleti ..... alanında kullanılan teknolojik bir araçtır.
2. Elektrik ampulü ..... tarafından icat edilmiştir.
3. Bilgisayarlar çevreye ..... yayan teknolojik ürünlerdir.
4. İnsanların hayatı kolaylaştırmak ve ihtiyaçlarını gidermek için yeni ürünler ortaya çıkarmasına ..... denir.
5. Hezarfen Ahmet Çelebi ..... denemesiyle bilim tarihine geçmiştir.
6. Cırt cırt bantlar ..... dikenlerinden esinlenilerek icat edilmiştir.

B. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

- ( ) 1. Tansiyon aleti sağlık alanında kullanılan teknolojik bir üründür.
- ( ) 2. Uçağın ve trenin kullanım alanları aynıdır.
- ( ) 3. Teknolojik ürünler tasarlayabilmek için mutlaka bilim insanı olmak gerekir.
- ( ) 4. Teknolojik icatlar tarih boyunca oluşan bilgi birikiminin sonucudur.
- ( ) 5. Teknolojik ürünler sayesinde hastalıkların tedavisi kolaylaşmıştır.
- ( ) 6. Öğrenciler hayal güçlerini geliştirmek için sürekli televizyon izlemelidir.
- ( ) 7. Gece ders çalışırken ışık, yüzümüze vuracak şekilde karşıdan gelmelidir.

Ek 6. İzinler

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.12.2021-1845

T.C.
SİİRT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU KARARLARI

Oturum Tarihi
24.12.2021

Oturum Saati
10:00

Oturum Sayısı
283

Üniversitemiz Etik Kurulu 24.12.2021 tarihinde saat 10:00'da Kurul Başkanı Prof. Dr. Cemalettin ERDEMÇİ başkanlığında, aşağıda imzaları bulunan üyelerin katılımıyla toplanarak gündemdeki konuları görüşmüş ve aşağıdaki kararları almıştır.

ETİK KURUL KARARI

SİİRT Üniversitesi Etik Kurulunun aşağıdaki görüşü tavsiye niteliğinde olup Üniversitemizle ilgili etik ilkelerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacını taşımaktadır.

ETİK İNCELEME KONUSU

Sorumlu Araştırmacının Adı Soyadı: Aykut NARİN
Değerlendirilecek Araştırmanın Adı: "İlkokul 4.sınıf Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Artırmada Masal ve Drama ile Zenginleştirilmiş Uygulamaların Etkisi"

başlıklı araştırmasının etik olarak uygunluğu.
Söz konusu araştırmada, Etik Kurulun görevi kapsamında değerlendirilen husus, araştırma etiğiyle ilgilidir.
Araştırma etiği bakımından yürütülecek olan programın katılımcıların yararına olması ve onları herhangi bir zarara uğratma riski taşımaması gerekmektedir. Araştırma etiği bakımından ikinci olarak, rıza unsurunun gözetildiğine dair bilgi olmalıdır.

SONUÇ

Sonuç olarak, Sosyal Bilimlerdeki araştırmaların yayın etiği, insan katılımına dayalı olanların da araştırma etiği bakımından etik gereklere uygun olması gerekmektedir.

Katılımcıların zarara uğratılmaması temel ilkedir. Rızalarının olması halinde toplanan verilerin isim verilmeden raporlaştırılmasında araştırma etiği bakımından bir sakınca bulunmamaktadır.

Kurul Üyeleri:

Prof. Dr. Cemalettin ERDEMÇİ
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Ayhan YILMAZ
Kurul Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜLLER
Kurul Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Simla ADAGİDE YILMAZ
Kurul Üyesi

Doç. Dr. Adnan MEMDUHOĞLU
Kurul Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Varol TUTAL
Kurul Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Burçak ASLAN ÇELİK
Kurul Üyesi

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-34659092-605.01-40940909
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Aykut NARİN)

10/01/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Siirt Üniversitesi Rektörlüğünün 03.01.2022 tarihli ve 32158 sayılı yazısı.

Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Aykut NARİN'in "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Artırmada Masal ve Drama ile Zenginleştirilmiş Uygulamaların Etkisi" konulu anket uygulama isteği kapsamında, İlimiz Şahinbey ilçesinde ekli listede isimleri belirtilen okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik araştırma çalışma isteği, ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu kapsamda bahsi geçen anket uygulama isteği, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup; araştırmacının, araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmesi şartıyla, İlimiz Şahinbey ilçesinde ekli listede isimleri belirtilen okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik anket uygulama isteğinin, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Halit ATEŞ
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
Nihat KARABİBER
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Pancarlı Mah 58007 Sok Şehitkamil Gaziantep

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>

Bilgi için: Müd Yrd. M. AH TIRYAKIOĞLU Şa' E. YILDIRIM VHKİ:

S. AYYILDIZ

Telefon No : 0 (342) 280 27 82

E-Posta: gaziantepnem@meb.gov.tr

Kep Adresi : mebi@sb01.kep.tr

Ünvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşlemci

İnternet Adresi: www.gaziantepnem.gov.tr

Faks: 3422802847

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorga.meb.gov.tr> adresinden 8d73-b269-3869-93e1-2ac3 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-1

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinde Akademik Başarıyı Artırmada Masal ve Drama ile Zenginleştirilmiş Uygulamaların Etkisi" adıyla, 05-21.01.2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: İlkokul öğrencilerine ders anlatımında alternatif tekniklerle zenginleştirilmiş uygulamaların akademik başarıya etkisinin incelenmesidir.

Araştırma Uygulaması: Anket / Görüşme / Gözlem şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Aykut NARİN

İletişim bilgileri :

*Velisi bulunduğum ..... sınıfı ..... numaralı öğrencisi .....
.....'ın yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).*

...../...../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :